

یوحنا نینگ خوش خاباری

تانیشلیق

بو کیتاپ عیسانینگ شگیردی یوحنا طارافیندان یازیلدی. یوحنا عیسی قاووشمازیندان ازال سادا بیر بالیقچیدی. ئینه عیسی بیلن ساتاشاندا اُنونگ دورموشینی همیشلیک اویتگتدی. یوحنا از آقاسی یعقوب بیلن عیسانگ ایزینا دوشوپ، اُنونگ رسولاری بُلدولار. اَلار عیسانینگ اینگ یاقین شگیرتلیدی، هممه یره اُنونگ بیلن بيله گیدردیلر. کیتاپدا «عیسانینگ سِیگولی شگیردی» دیپ یازیلان یرلری دُغرودان هم یوحنا بارادادیر.

یوحنا بو کیتابی آداملارینگ عیسی مسیحینگ کیمدیگینه دوشونپ، اُنکا ایمان گتیرمکلی اوجین یازیار. اُل کیتابینگ باشیندا اُقیجیلاری عیسی مسیح بیلن تانیشدیریپ، اُنی اینسان صورتیندا دُغوپ، آرامیزدا یاشان خودایینگ ایدی سزى حکمونده بیان اِدیر. یوحنا عیسی مسیحینگ بیزینگ آسمانداقی آتامیز خودای بیلن ایدی قاتناشیغینی معلیم اِتَمک اوجین، اُنی خودایینگ اُغلی دیپ آدلاندیریار. کیتاپدا عیسی مسیح «ئِل و حقیقات»، «دیرلش و یاشایش»، دیپ آدلاندیریلار. یوحنا اُنونگ گرکزن مُعجزه لیرینی قودراتلی علاماتلار دیپ آدلاندیریار. بو مُعجزه لیرینگ شاهادی بُلان آداملار عیسانینگ دُغرودان-دا خودایینگ اُغلودیغینی تاصدیقلایاردیلار. یوحنانینگ خوش خاباری اَوّل آسیاداقی (حضیرکی ترکیه) کلیسالاردا اُقیلاردی و یوحنا اَلارا اُسْمِگینه کُمک اِدیردی. یوحنانینگ ۱-نجی، ۲-نجی و ۳-نجی نامه لاری و یوحنانینگ آیانلیق کیتابی هم یوحنا طارافیندان یازیلاندیر.

ماضمونی

عیسی مسیح – خودایینگ ایدی سزى ۱۸-۱:۱

یحیی تعمید برینچینینگ شاهاتلیغی ۳۴-۱۹:۱

عیسانینگ اَوّلکی شگیرتلی ۵۱-۳۵:۱

عیسانینگ گرکزن مُعجزه لری ۵۰-۱۲:۱-۱۲:۲

عیسانینگ یردکی آخیرقی گونلری: عاذاپلاری و اَلومی ۴۲-۱۹:۱-۱۳:۱

عیسانینگ دیرلمگی ۱۰-۱:۲۰

عیسانینگ شگیرتلیرینه گرونمگی ۲۵:۲۱-۱۱:۲۰

۶ خودای طارافیندان یحیی آدلی بیر آدم اییریلدی. ۷ یحیی نور بارادا شاهاتلیق اِتَمگه و از شاهاتلیغی اوستو بیلن همملری ایناندرماغا گلدی. ۸ یحیانینگ ازی نور دلدی، اُل دینگه نور بارادا شاهاتلیق اِتَمگه گلدی.

۹ هر بیر اینسانی نورلاندیریان حاقیقی نور دونیه گلیردی. ۱۰ اُل دونیه ددی، دونیه سز اوستو بیلن یارادیلیدی، اِمّا دونیه اُنی تانیمادی. ۱۱ اُل اُرُونینگکیلره گلدی، اِمّا اَلار اُنی قبول اِتمدیلر. ۱۲ اُل اُرُونی قبول اِدپ، آدینا ایمان گتیرلرینگ همسینه خودایینگ فرزندلری بُلماق حاقینی

سز

۱ اَوّل-باشدا سز باردی، سز خودای بیلندی و سز خودایینگ اُرودى. ۲ اَوّل-باشدا سز خودای بیلندی.

۳ هممه زاد سز اوستو بیلن یارادیلدی و یارادیلان زاتلارینگ هیچ بیرى اُنسوز یارادیلمادی. ۴ سزده یاشایش باردیر، بو یاشایش اینسانلارینگ نوری بُلدی. ۵ نور قارانگقیلیقدا پارلایاندیر، قارانگقیلیق بُلسا اُنی ینگپ بیلن دلدیر.

۲۶ یحییٰ الّارّا: «هاووا، مِّنْ آدَامَلاری سِوَا تَعْمِیدِ بِریرین، اَمّا آرانگیزدا بیرری بار، سِیز اُنّی تانیمیارسینگیز. ۲۷ اَلْ مِندِن سُنْگرا گِلجکدیر. مِّنْ اُنُونْگ کُوشینینگ باغینی چُزمگه-ده میناسیپ دَلدیرین» دِیپ جُغاپ بِردی.

۲۸ یو وَاالارینگ هِمّسی اُرْدُن اَرناسینینگ یُقارسینداقی بیت عَیَیادا، یحیانینگ تَعْمِیدِ بِرین پَرینده بُلُوپ گِچدی.

۲۹ اِرْتسی گونی یحییٰ اَز یانینا گِلین عِسانی گُرُوپ، شِیلَه دیدی: «اینه، دُونِیَه نِی گُونَه دِن گُتَرین خودایینگ قوزوسی! ۳۰ سِیزه: ”مِندِن سُنْگرا بیرری گِلر، اَلْ مِندِن اوستوندیر، سِبی اَلْ مِندِن هِم اَوَال باردی“ دِیپ اَیدان کِشیم شودور. ۳۱ باشدا مِّنْ هِم اُنُونْگ کِمدیگینی تانیمیاردیم، اَمّا مِنینگ آداملاری سِوَا تَعْمِیدِ بِرْمِگه گِلْمِگِمینگ ماقصادی اُنّی اسرائیل خالقینا تانیتماقدیر.»

۳۲ یحییٰ پَنه شاهاتلیق اِدِپ، شِیلَه دیدی: «مِنْ مُقَدّس روحونْگ آسماندا کِپدِری کِمین اینِپ، اُنُونْگ اوستونه قُنانینی گُردوم. ۳۳ شُلْ وَاقت مِّنْ اُنُونْگ کِمدیگینی تانیمیاردیم، اَمّا آداملاری سِوَا تَعْمِیدِ بِرْجک اوجین مِنی اِیرِن: ”مُقَدّس روحونْگ کِمینْگ اوستونه اینِینی گُرسنگ، آداملاری مُقَدّس روحا تَعْمِیدِ بِرْجک شُلدور“ دیدی. ۳۴ مِّنْ مونی گُردوم و اُنُونْگ خودایینگ اُغلودیغینا شاهاتلیق اِدِیرِن.»

عیسانینگ اَوَلْکی شَگیرتَلری

۳۵ اِرْتسی گون یحییٰ پَنه شُلْ بِرددی، یانیندا-دا ایکی سانی شَگیردی باردی. ۳۶ اَلْ گِچِپ باریان عِسانی گُرُوپ: «اینه، خودایینگ قوزوسی!» دیدی. ۳۷ یحیانینگ سُرلرینی اِشیدِپ، بو ایکی شَگیرت عِسانینگ ایزینا دوشوپ گِیتدی. ۳۸ عِسی قانگریلِپ، ایزینا دوشوپ گِلینلری گُردی-ده، اَلاردان: «سِیزه نَمه گِرْک؟» دِیپ سُرادی. اَلار: «راّی! (یعنی ای اُستاد!). سِن نِیده یاشایارسینگ؟» دِیپ سُرادیلار. ۳۹ عِسی اَلارّا: «مِنینگ ایزِما دوشونْگ، گُرسینگیز» دیدی. شِیدِپ، اَلار عِسی بیلن گِیدِپ، اُنُونْگ نِیده یاشایاندیغینی گُردولر، شُلْ وَاقت ایلن ساغات دُرت تُورگیدی. اَلار شُلْ گون اُنُونْگ یانیندا قالدیلار.

بُردی. ۱۳ اَلار نه تِن، نه اینسان ایسلِگِندِن، نه-ده اِرْکک هُوسیندِن دُغوپدیلار، اُنْدان باشغا، خودای طارافیندان دُغلان فرزندلِردیر.

۱۴ سُر اینسان بُلُوپ، اَرامیزدا گِلِپ یاشادی. اَلْ مِرْجَمْتَدِن و حاقیقَاتدان دُلودی. بیز اُنُونْگ بیکلیگینی، یَعْنی اَتادان گِلن پِکْجه اُغلونینگ بیکلیگینی گُردوک.

۱۵ یحییٰ عِسی بارادا شاهاتلیق اِدِپ، قاتی سِیس بیلن: «اینه، مِندِن سُنْگرا گِلجک مِندِن یُقاریدیر، سِبی اَلْ مِندِن هِم اَوَال باردی دِینیم شودور» دِیپ قِغیر یاردی. ۱۶ بیزینْگ هِمْمِیز اُنُونْگ دُلولِغیندان مِرْجَمْت اوستونه مِرْجَمْت اَلدیق. ۱۷ چونْکی شَرِیغَات موسانینگ اوستو بیلن بِرِیلدی، اَمّا مِرْجَمْت و حاقِیقات بُلْسا عِسی مسیحینگ اوستو بیلن گُروندی. ۱۸ هِیچ کِیم هِیچ هاچان خودایی گُرن دَلدیر، اُنّی بیزه اَتاسینینگ قوجاغینداقی، اُزی-ده خودای بُلان پِکْجه اُغلی تانیتدی.

یحییٰ تَعْمِیدِ بِرِنچینینگ شاهاتلیغی

مَتّی ۱۲:۱-۳؛ مَرْقس ۸:۱-۱۰؛ لُوقا ۱۸:۱-۳

۱۹ اینه، یهودی باشلیقلاری اورشلیمدِن کاهینلاری و لاولاری یحیانینگ یانینا اِیردیلر. اَلار یحیادان: «سِن کِیم؟» دِیپ سُرادیلار. ۲۰ یحییٰ سُرُونی اِنْکَر اِتْمَدی، اَلْ شاهاتلیق اِدِپ: «مِنْ مَسِیح دَل» دِیپ، اَحِیق اِقرار اِتدی. ۲۱ اَلار اُنْدان: «اُنْدا سِن کِیم؟ بَلْکی، اِلْیاسینگ؟» دِیپ سُرادیلار. یحییٰ: «یُق» دِیپ جُغاپ بِردی. اَلار پَنه-ده: «اُنْدا شُل قاراشیلان پیغامبارمینْگ؟» دِیپ سُرادیلار. اَل: «یُق، مِّنْ اَلْ دَل» دِیپ جُغاپ بِردی. ۲۲ اَخیری اَلار: «اُنْدا سِن کِیم؟ بیز اُزومیزی یُلانلارا نَمه جُغاپ بِرِیلی؟ سِن اُزونْگ حاقدّا نَمه اَیدِپ بیلْجک؟» دِیپ سُرادیلار. ۲۳ یحییٰ اِشعیا پیغامبارینگ سُرلری بیلن جُغاپ بِرِپ: «اینه، شُل، ”خودایینگ یُلونی دُغرو لانْگ“ دِیپ، بیاباندا قِغیر یانینگ سِسی مِندیرین» دیدی.

۲۴ اُنْسَنْگ اُنُونْگ یانینا اِیریلن کَبیر فَرِسیلر: ۲۵ «سِن مَسِیْجَم، اِلْیاسام، قاراشیلان پیغامبارام دَل بُلْسانْگ، اُنْدا نَمه اوجین آداملاری تَعْمِیدِ بِرِیرسینگ؟» دِیپ سُرادیلار.

پرددی. ^۲ عیسی بیلن شَگیرتلیری هِم طویا چاگیریلیدیدی. ^۳ شَراب قوتاریرِنده، اِنسی عیسی یوزلَنیپ: «الارینگ شَرابی قوتاردی» دیدیدی. ^۴ عیسی اُنکا: «ای آبال، مونونگ مانگا نَمه ایشی بار؟ مَنینگ واقَتیم هَنیز گِلنُق» دیپ جُغاپ بردی. ^۵ اِنسی خیدماتکرلَره: «اَل سِزه نَمه دیسه، شُنی هِم اَدینگ» دیدیدی.

^۶ شُل یرده یهودیلَرینگ یونوپ-پَکیزلَمنه سوَتی اوچین اولی آلتی سانی کویزه* باردی. ^۷ عیسی خیدماتکرلَره: «کویزهلری سودان دُلدورینگ» دیدیدی. اَلار کویزهلری آغیزلارینا چنلی دُلدوردیلار. ^۸ اُنسنگ خیدماتکرلَره: «ایندی شولاردان قویوب، طویونگ باشلیغنا اکیدینگ» دیدیدی. اَلار اکتیدیلر. ^۹ طویونگ باشلیغی شَرابا اُروولن سووونگ نیردن گِلیننی بیلَمیردی، مونی دینگه سووی قویان خیدماتکرلر بیلَردی. اَل بو شَرابدان دادپ گُردی و اُیلنن ییگیدی چاگیرپ، اُنکا: ^{۱۰} «هَملر ساچاغا اَوَل قاوی شَرابی قُیارلار. میهمانلار ایچپ دُیانلاریندان سَنگ، آزان شَرابی یریرلر. سَن بلسا قاوی شَرابی شو واقتا چنلی ساقلاپ قُیوسینگ!» دیدیدی.

^{۱۱} بو عیسانینگ اَوَلکی گُرکَن عالامتیدی. اَل مونی جلیلَنینگ قانا شَهرینده گُرکَریپ، اَز بیکلیگینی اَشکر اَتدی. مونی گُرَن شَگیرتلیری اُنکا ایمان گتیردیلر. ^{۱۲} بو واقادان سَنگ عیسی اِنسی، دُغانلاری و شَگیرتلیری بیلن بیلَه کَفَرناحوما گیدپ، اَل یرده بیرَنجه گون قالدیلار.

عیسی آلیش-بَریش اِدینلری عیباداتخانادان قُویار

مَتی ۱۲:۲۱-۱۳؛ مَرَقَس ۱۱:۱۵-۱۷؛ لوقا ۴۵:۴۶

^{۱۳} یهودیلَرینگ پَسح بایرامینینگ قُلایلانیدِغی اوچین عیسی اورشلیمه گیتدی. ^{۱۴} اَل عیباداتخانانینگ حایاطیندا سیغیر، قُیون، کَیدَر ساتیانلاری، شِیله هِم، پَول چالشپ اُتورانلاری گُردی. ^{۱۵} عیسی طاناپدان شالاق بَچریپ، مال-قارالاری بیلن بیرلیکده هَمسینی قامچیلپ، عیباداتخانادان قُوپ چیقاردی، پَول چالیشیانلارینگ طاقچالارینی آغدارپ، پَوللارینی یرَه سَچپ گَیردی.

^{۴۰} یحیادان عیسی حاقدا اِشیدپ، اُنونگ ایزینا دوشوب گیدنلَرینگ بیر شمعون پَطرسینگ دُغانی اَندریاسدی. ^{۴۱} اَندریاس اَوَل دُغانی شمعونی تاپپ، اُنکا: «بیز مسیحی تاپدیق» دیدیدی. مسیح، خودایینگ سایلپ-سَچنی دیمکدیر. ^{۴۲} اَل دُغانینی عیسانینگ یانینا گتیردی. عیسی شمعونا سِرادیپ: «سَن یونانینگ اُغلی شمعونسینگ، یَنه سَن کیفا دیلیپ اَدلاندریلارسینگ» دیدیدی. (کیفا* یَنی قایا).

^{۴۳} اِرَتسی گون عیسی جلیلَه گیتَمگی یورگینه دوودی. اَل فیلیپس تاپپ: «مَنینگ ایزیم دوش!» دیدیدی. ^{۴۴} فیلیپس هِم اَندریاس بیلن پَطرس یالی بیت صیدا شَهریندندی. ^{۴۵} فیلیپس ناتانائیلی تاپپ، اُنکا: «بیز موسانینگ ثوراتیندا و پیغامبارلَرینگ یازغیلاریندا یازیلان آدمی تاپدیق. اَل ناصِرَهلی یوسفینگ اُغلی عیسی میشدق!» دیدیدی. ^{۴۶} ناتانائیل اُنکا: «ناصرَهلی؟ اَل یردن، هی، بیر قاوی زات چیقارمِقا؟» دیدیدی. فیلیپس هِم اُنکا: «گِل، گُرسینگ!» دیدیدی.

^{۴۷} عیسی اُزونه طاراف گِلن ناتانائیلی گُروپ، اَل حاقدا: «اِنه، یورگی حیلَه سیز و حاققی اسرائیلی» دیدیدی. ^{۴۸} ناتانائیل اُندان: «سَن مَنی نیردن تانیارسینگ؟» دیپ سُرادی. عیسی اُنکا: «فیلیپس سَنی هَنیز چاگیرمانقا، مَن سَنی اینجیر باغینینگ آشاغیندا گُردوم» دیپ جُغاپ بردی. ^{۴۹} ناتانائیل اُنکا: «اُستاد، سَن خودایینگ اُغلسینگ! سَن اسرائیلینگ پادشاهسیسینگ!» دیدیدی. ^{۵۰} عیسی اُنکا: «سَنی اینجیر باغینینگ آشاغیندا گُردوم دینیم اوچین ایمان گتیریرسینگمی؟ سَن موندان-دا بیک ایشلری گُرسینگ» دیدیدی. ^{۵۱} عیسی سَرونی دُوام اَدپ: «سِزه دُغوسینی آیدیارین، ایندی سیز آسمانینگ آچیلپ، خودایینگ پَریشده لَرینینگ اینسان اُغلونینگ اوستونه اینپ-یقاری گیدیشینی گُرسینگیز» دیدیدی.

عیسی سووی شَرابا اُوریر

شُندان ایکی گون گِچَنسَنگ، جلیلَنینگ قانا شَهرینده طوی بُلدی. عیسانینگ اِنسی-ده شُل

۲

* ۴۲:۱ کیفا - بو عبرانیچا سُرئ بُلپ، یونانی دیلینده پَطرس گُروشده اولانلار، بولارینگ ایکسی هِم قایا دیمگی آنگلادیار.

* ۶:۲ اولی... کویزه - یونانی دیلینده «ایکی یا-دا اوج مَترَس» ۸۰ لیتردن ۱۲۰ لیتر تَورگیدیر.

^۵ عیسی شیلَه جُغاپ بردی: «سانگا دُغروسینی آیدیارین، سودان و مُقادیس روحدان دُغماذیق آدام خودایینگ پادیشاهلیغینا گَریپ بیلمز. ^۶ بَدندن دُغان بَدندیر، روحدان دُغان روحدیر. ^۷ سانگا تَزَه دِن دُغمالیسینگ دِیْنیمه گَنگ قالما. ^۸ یِل ایسلَن طارافینا اُسیر، سِن اُنونگ سِسلرینی اِشیدیرسینگ-ده، نیرِدن گَلیپ، نیرَه باریانینی بیلْمیرسینگ. روحدان دُغانلار هم شیلدیر.»

^۹ نِقودیموس اُندان: «بو نَهیلی ییلَه بُلُپ بیلْمیر؟» دِیپ سُرادی. ^{۱۰} عیسی اُنکا شیلَه جُغاپ بردی: «سِن اسرائیلینگ مُعَلِّمی بُلُپ-دا، بولاری بیلْمِگُمی؟» ^{۱۱} سانگا دُغروسینی آیدیارین، بیز بیلْنیمیزی آیدیارِس، گُرنیمیزه شاهاتلیق اِدیرِس، اِما سیز بیزینگ شاهاتلیغیمیزی قبول اِتْمیرسینگیز. ^{۱۲} مَنینگ یِرْذکی زاتلار بارادا آیدیانلارِما اینانماسانگیز، اُندا آسمانداقی زاتلار بارادا ایتسام، نَدیپ اینانراقانگیز؟ ^{۱۳} هیچ کیم آسمانا چیقان دَلدیر، اُنکا دینگه آسماندان اینن، یَعنی اینسان اُغلی، چیقاندیر. ^{۱۴} موسانینگ بیاباندا بیلانی یُقاری گُتریشی یالی، اینسان اُغلی-دا یُقاری گُتریلْمیلیدیر. ^{۱۵} شُنکا گُره اُنکا ایمان گُتیرن هر بیر آدام ایدی یاشایشا قاوشار.

^{۱۶} «خودای دونیه دَکیلری قاتی کَن سَیندِگی اوچین اَزونینگ یَکجه اُغلونی بردی. اُل مونی اُغلونا ایمان گُتیرنلرینگ هیچ بیر یِری هَلک بُلْمان، ایدی یاشایشا قاوشماغی اوچین اِتدی. ^{۱۷} خودای اُغلونی دونیه دَکیلری مَحْکوم اِتْمک اوچین دَل-ده، اُندان باشغا اُنونگ اوستو بیلن نجات تاپسین دِیپ دونیه ایدردی. ^{۱۸} اُنکا ایمان گُتیرن مَحْکوم بُلْماز. اِما ایمان گُتیرمَدِیْگه شو وقت مَحْکوم اِدیلندیر، سَببی اُل خودایینگ یَکجه اُغلونا ایمان گُتیرمَدی. ^{۱۹} مَحْکوملِیک، اینه، بودیر: دونیه نور گلدی، اِما آدمالار قارانگیلیغی نوردان خاص قاوی گُردولر، سَببی اُلارینگ ایشلری یامانلیقدی. ^{۲۰} تِلْکَه لیک اِدین آدم نوردان بیگرتندیر، اَز اِدین تِلْکَه لیکلرینینگ اَشْکر بُلماغیندان قُرقوب، نورا یاقینلاشیان دَلدیر. ^{۲۱} اِما یاخشلیق اِدین آدم نورا یاقینلاشیار. شیددپ، اُنونگ ایشلرینینگ خودایینگ حاقدی اوچین اِدیلندِگی اَشْکر بُلْیار.»

^{۱۶} اُل کِپْدیری ساتیانلارا: «بولاری بو یِرْدن داشاری چیقارینگ! اَتامینگ اُیونی بازارا اُورْمَنگ!» دِیددی. ^{۱۷} شُندا اُنونگ شَگیرتَلری مُقادیس یازغیلارداقی «سَنینگ اُیونگه بُلان غایرات مَنی یاقدیرار» دِیلن سُرلری یادلادیلار.

^{۱۸} اُنْسَنگ یهودی باشلیغلاری اُندان: «سَنینگ بَیْتْمگه نَمه حاقینگ بار؟ اِگر حاقینگ بار بُلْسا، عالامات گُکْریپ، مونی بیزه تاصدِیق اِت» دِیپ طالب اِتدیلر. ^{۱۹} عیسی اُلا: «بو عباداتخانانی بیقینگ، مَن اُنی اوچ گونده دیکلدیرن» دِیپ جُغاپ بردی. ^{۲۰} بُلْباشچیلار: «بو عباداتخانا قیرق اَلتی بیلدا بَجْرلدی، سِن بُلْسا اُنی ایدنی اوچ گونده دیکلتجکمی؟» دِیدیلر. ^{۲۱} اِما عیسی عباداتخانا دِیپ، اَز بَدنینه آیدیاردی. ^{۲۲} عیسی اُلومدن دیرلندن شُنک، شَگیرتَلری اُنونگ بو آیدانینی یادلادیلار. شُندا اُلا مُقادیس یازغیلارا و عیسانینگ سُرلرینه ایمان گُتیردیلر.

^{۲۳} عیسی اورشلیمده پَسَح بایرامیندا بُلاندا، کَن آدمالار اُنونگ گُکْزَن عالاماتلارینی گُروپ، اُنکا ایمان گُتیردیلر. ^{۲۴} اِما عیسی هَممه آدمالارینگ یورگینی بیلْنسَنگ، اُزی هَم اُلا اینانمایاردی. ^{۲۵} اینسان باباندا اُنکا هیچ کیمینگ شاهاتلیغی گُک دَلدی، سَببی اینسانینگ نِیْتینی عیسانینگ اُزی بیلْمردی.

عیسی بیلن نِقودیموس

۳ فَرِیسیلرینگ آراسیندا نِقودیموس آدلی بیر آدم باردی، اُل یهودیلرینگ مَجْلِسینینگ بیریدی. ^۲ اُل بیر گِیْجَه نینگ ایچینده عیسانینگ یانینا گَلیپ: «ای اُستاد، بیز سَنینگ خودایدان گِلن مُعَلِّمدِیْگی بیلْمیرِس. چونکی خودایینگ اُزی سَنینگ بیلن بُلْماسا، گُکْزَن عالاماتلارینگ گُکْریپ بیلْمزدینگ» دِیددی. ^۳ عیسی اُنکا: «سانگا دُغروسینی آیدیارین، تَزَه دِن دُغماذیق آدام خودایینگ پادیشاهلیغینی گُروپ بیلْمز» دِیپ جُغاپ بردی. ^۴ نِقودیموس اُنکا: «قاران آدم نَدیپ تَزَه دِن دُغلوب بیلر؟ اُل پنه-ده اِنْسَنینگ گُوره سینه گَریپ، قایتادان دُغلوب بیلْمز آخیری!» دِیددی.

پتندیگنی بیلدی. ۲ آصلیندا الاری عیسی دل-ده، شگیرتلیری تعمید بریردی. ۳ شونگ اوچین عیسی یهودیه نی ترک ادیپ، پنه-ده جلیله قایتدی. ۴ ال سامره نینگ اوستو بیلن گیتملیدی. ۵ شیللیکده، عیسی سامره نینگ سوخار دین شهرینه گلدی. بو شهر یعقوبینگ از اُغلی یوسفه برن پرینه قُلایدی. ۶ یعقوبینگ قویوسی-دا شُل یرددی. یل یُریپ یادان عیسی قوینینگ باشیندا اُتوردی. وقت گونرتانا قُلایدی.

۷ شُل وقت سامره لی بیر آیال قویودان سو آماغا گلدی. عیسی اُنکا: «مانگا ایچمگه سو برسنه» دیدی. ۸ عیسانینگ شگیرتلیری بلسا اییمیت ساتین آماق اوچین شهره گیدیدیلر. ۹ سامره لی آیال عیسی گنگ قالدی، سببی یهودیلر سامره لیلر بیلن قاتناشمایاردیلار. شونگ اوچین ال عیسی: «سن یهودی، من بیر سامره لی آیال بلسام-دا، مندن ایچمگه سو دیلیرسینگمی؟» دیدی.

۱۰ عیسی اُنکا: «سن خودایینگ ناغماتینی و اُزونگدن سو دیلنینگ کیمدیگنی بیلسدینگ، اُزونگ اُندان سو دیلردینگ، ال-دا سانگا یاشایش سووونی برردی» دیدی. ۱۱ آیال اُنکا: «ای آقا، سنده سو چکر یالی هیچ زادینگام یُق، قوی بلسا چونگور، یاشایش سووونی نیردن آلقاق؟» ۱۲ بو قوینی بیزه آتامیز یعقوب بردی. اُنونگ اُزی-ده، اُغلانلاری-دا، مال-قارالاری-دا بو قویودان سو ایچن. اُندا، سن شُل آتامیز یعقوبدان هم بیسمی؟» دیدی. ۱۳ عیسی اُنکا: «بو سودان ایچن پنه سوسار. ۱۴ اِما منینگ برچک سووومدان ایچن اصلا سوساماز. ترسینه، منینگ برچک سوووم اُنونگ ایچینده ایدیلیک یاشایش برین چشمه اُورولر» دیدی. ۱۵ آیال: «ای آقا، مانگا شُل سودان برسنه، قایدیپ سوساماین، سو چکمگه بو پره گلمیین» دیدی.

۱۶ عیسی: «بار، گیت-ده، آرینگی چاغیرپ گل» دیدی. ۱۷ آیال: «منینگ آریم یُق» دیدی. عیسی اُنکا: «آریم یُق دیپ، دُغوسینی آیتدینگ. ۱۸ سنینگ اُزال بش آرینگ باردی، حَضیرکی بیله یاشاپ یُرنینگ هم از آرینگ دل، مونی دُغری آیتدینگ» دیدی. ۱۹ آیال: «ای آقا، گریرین سن نیسینگ. ۲۰ ییزینگ آتا-بابالاریمیز شو داغدا عیبادات ایدیدیلر، اِما سیز یهودیلر عیبادات ایدیلمی پر اورشلیمدیر دیسینگیز» دیدی. ۲۱ عیسی

یحیانینگ عیسی باراداقی شاهاتلیغی

۲۲ شوندان سَنگ عیسی شگیرتلیری بیلن یهودیه اُطرفینا گیتدی. عیسی اُلا بیلن بیرنچه وقتلاپ شُل یرده قالدی و ال یرده آداملاری تعمید بریردی. ۲۳ شُل وقت سالیمنگ قُلاینداقی عینوندا بلسا خالق یحیی طارافیندا تعمید بریلردی. ال یرده سو کندی و آداملار گلیپ، ال یرده تعمید آلیاردیلار. ۲۴ بو واقالار یحیی زیندانا سالینمازدان اُنک بُلپ گچپیدی.

۲۵ شُل وقت یحیانینگ شگیرتلیری بیلن بیر یهودینینگ آراسیندا یوونوپ-پکیزلنمه سوئتی بارادا جِدل توردی. ۲۶ اُلا یحیانینگ یانینا گلیپ: «ای اُستاد، اُردنینگ بیلکی طارافیندا سنینگ شاهاتلیق اِدن آدامینگ، اینه، آداملاری تعمید بریر. هَملر اُنونگ یانینا باریارلار» دیدیلر. ۲۷ یحیی اُلا شیلله جُغاپ بردی: «آسماندان بریلسمه، اینسان هیچ زات ادیپ بیلمز. ۲۸ من مسیح دل، من دینگه اُنونگ اُووندن ایبریلدیم» دینیمه سیزینگ اُزونگیز شاهاتسینگیز. ۲۹ گلین دامادا دگیشلیدیر. دامادینگ دُستی بلسا، گلمسینه قاراشیپ، اُنونگ سسینی اِشیدیننده خاص شاتلانیاندیر. اِدیل شونگ یالی منینگ شاتلیغیم-دا ایندی کَمیل بُلدی. ۳۰ ال بیک بلمالیدیر و من پسلملیدیرین.

۳۱ «یُقاردان گلن هَمدن یُقاریدیر. یردن بُلان یرینگکیدیر و یردکی زاتلار بارادا کپلندیر. آسماندان گلن هَمدن یُقاریدیر. ۳۲ ال گرنینه، اِشیدینه شاهاتلیق اِدر، یُنه اُنونگ شاهاتلیغینی هیچ کیم قبول اِتمیر. ۳۳ اِما اُنونگ شاهاتلیغینی قبول اِدن کیشی خودایینگ حاقدیغینی تاصدیقلایاندیر. ۳۴ خودایینگ ایبرنی خودایینگ سُولرینی آیدایاندیر، سببی خودای اُنکا مُقَدّس روحی اُلچگسیر بریر. ۳۵ آتا اُغلی سیر و ال هَمه زادی اُنونگ اِلینه تابشیراندیر. ۳۶ اُغلا ایمان گتیرن آدم ایدی یاشایشا ایه بلیار، اِما ایمان گتیرمین ایدی یاشایشا قاووشماز، اُندان باشغا ال خودایینگ غاضابینا دوچار بلیار.»

عیسی سامره لی آیال بیلن کپلشیر

عیسی یحیی گُره کَن شگیرت اِدینپ و تعمید بریندیگی باراداقی خابار فریسیرینگ قولاقلارینا

اوغروندا زَحْمَت چَکدیلر، سیز بُلسا اَلارینگ زَحْمَتینینگ نتیجه‌سینی گُریسینگیز» دیدی.

^{۳۹} «منینگ هَمّه اِدِن ایشلریمی آیدپ بردی» دیپ، شاهاتلیق اِدِن آیالینگ سُر ییلن بو شَهردکی سامره‌لیلر کَنسی عیسی ایمان گتیردیلر. ^{۴۰} شُونگ اوچین-ده سامره‌لیلر عیسانینگ یانینا گلیپ، اُر یانلاریندا قالماغینی اُندان خاهیش اِتدیلر. اُل هَم شُل یرده ایکی گون قالدی. ^{۴۱} اُنونگ سُرلرینی دینگلپ، ینه-ده کَن آداملار اُنکا ایمان گتیردیلر. ^{۴۲} اَلار آیالا: «ایندی بیز سنینگ آیدانلارینکا گُره ایمان گتیرمیریس، مونى اُزومیز اِشیتدیک، اُنونگ دونیه‌نینگ چین نجات برینچیدیکینی ییلیریس» دیدیلر.

عیسی کاخ ایشیندکینینگ اُغلونی شفا بریر

^{۴۳} ایکی گون گِچندِن سَنگ، عیسی اُل یردن جلیله گیتدی. ^{۴۴} نبینینگ اُر یوردوندا قادیرینینگ یُقدوغینی عیسانینگ اُزی تاصدیقلادی. ^{۴۵} مونگا باقمازدان، عیسی جلیله گَلنده، جلیلیلر اُنی قیزقن قارشیلادیلار، سَببی اَلار پَسَح بایرامی اوچین اورشلیمه بارانلاریندا، اُل یرده عیسانینگ اِدِن هَمّه ایشلرینی گُروپدیلر.

^{۴۶} شیللیکده، عیسی ینه-ده اُزونینگ سووی شَرابا اُورِن یری بُلان جلیلینینگ قانا شَهَرینه قایدپ گلدی. شُل وقت کُفرناحومدا بیر کاخ ایشیندکینینگ اُغلی مریضلپ یاتیردی. ^{۴۷} بو آدام عیسانینگ یهودیه‌دِن جلیله گَلینی اِشیدپ، اُنونگ یانینا باردی. اُل گلیپ، اُلوم یاسیغیندا یاتان اُغلونی شفا برمگینی ایسلپ، عیسی یالباردی. ^{۴۸} عیسی اُنکا: «سیز علاماتلار، مُعْجَزَه‌لِر گُرمسینگیز، اصلا ایمان گتیرمیرسینگیز» دیدی. ^{۴۹} کاخ ایشیندکی اُنکا: «ای آقا، اُغْلوم اَلْمَنکَه بارای-دا!» دیدی. ^{۵۰} عیسی اُنکا: «گیدیر، اُغلونگ یاشار» دیدی.

اُل هَم عیسانینگ آیدان سُرונה اینانپ، اُیونه قایتدی. ^{۵۱} اُل هَنیز یُلداقا، خیدماتکرلری اُنونگ اُوندِن چیقپ: «اُغلونگ شفا تاپدی» دیدیلر. ^{۵۲} اُل آدام خیدماتکرلریندن اُغلونینگ قاوی بُلوپ باشلان ساغادینی سُرادی. اَلار اُنکا: «دوین گوندیز ساغات بیرده قیزقینی قایتدی» دیدیلر. ^{۵۳} اُنْسَنگ مونونگ عیسانینگ «اُغلونگ یاشار»

اُنکا شِیله دیدی: «ای آیال، مانگا اینان، شِیله بیر وقت گِلر، شُندا آسمانداقی آتانی نه شو داغدا، نه-ده اورشلیمده عیبادات اِدرسینگیز. ^{۲۲} سیز سامره‌لیلر کیمه عیبادات اِدینگیزی تانیمیارسینگیز، بیز کیمه عیبادات اِدینمیزی تانیمیاریس، سَببی نجات یهودیلردن گَلیندیر. ^{۲۳} اِما شِیله بیر وقت گِلر، حاقیقی عیبادات اِدنلر آتا روحدا و حاقیقاتدا عیبادات اِدرلر. اُل وقت اِیْم گلدی! آتا اُزونه شِیله عیبادات اِدنلری آغتریار. ^{۲۴} خودای روحدیر، اُنکا عیبادات اِدنلر روحدا و حاقیقاتدا عیبادات اِتملیدیلر. ^{۲۵} آیال اُنکا: «مِن مسیحینگ گِلجگینی ییلیرین، اُل گَلنده بیزه هَمّه زادی دوشوندیر» دیدی. (مسیح یعنی خودایینگ سایلپ-سِچنی). ^{۲۶} عیسی اُنکا: «سَنینگ بیلن کپلشیپ دوران مَن شُل مسیح» دیدی.

^{۲۷} اِدیل شُل وقت عیسانینگ شگرتلری گلدیلر و اُنونگ بیر آیال بیلن کپلشیپ دورانینا حایران قالدیلار. اِما هیچ کیم: «اِدینینگ نَمّه؟» یا-دا «بو آیال بیلن نَمّه اوچین کپلشیرسینگ؟» دیپ سُرامادی. ^{۲۸} اُنْسَنگ یانگقی آیال کویزه‌سینی قُبدی-دا، شَهَره بارپ، خالقا: ^{۲۹} «ئُرینگ، مَنینگ هَمّه اِدِن ایشلریمی آیدپ برن آدامی گُرونک. اُل مسیح بُلایماسین؟» دیدی. ^{۳۰} اَلار شَهردن چیقپ، عیسانینگ یانینا باردیلار.

^{۳۱} شو آرالیقدا شگرتلری عیسی: «اُستاد، بیر زاد ای!» دیپ، هُدورلدیلر. ^{۳۲} عیسی بُلسا اَلارا: «منینگ ایْمگَه زادیم بار، ینه سیز اُنی یلمیرسینگیز» دیدی. ^{۳۳} اُنْسَنگ شگرتلری: «کیمدیر بیری اُنکا ایْمگَه زات گتیرپ برن دَلدیر-ا؟» دیشدیلر. ^{۳۴} عیسی اَلارا: «منینگ ایْمیتیم اُزومی اِیرنینگ ایسلگینی برجای اِتمکدیر، اُنونگ ایشینی یرینه یتیرمکدیر. ^{۳۵} سیز اُراغا ینّه دُرت آی بار دیمرسینگیزمی؟ اِما مَن سیزه دَیرین، باشینگیزی قالدیرینگ-دا، اِکِنچیلیکلرینه سِرَدینگ، اَلار اِیْم اُراغا تاییار. ^{۳۶} اُراقچی هَم حاقینی آیار، هَم-ده اِبدی یاشایش اوچین حاصل ییغنایار. شیدپ، اِکِن-ده، اُریان-دا بیللیکده شاتلانیار. ^{۳۷} «بیری اِکر، باشغا بیری اُرار» دیلین سُر بو باباتدا دُغرودر. ^{۳۸} مَن سیزی زَحْمَت چَکمدیک حاصلینی اُراغا اِیردیم. باشغالار بو حاصلینینگ

۱۴ موندان شنگرا عیسی عیبادتخانا دا ال آدمی گردی: «اینه، شفا تاپدینگ، موندان بیلک گونه اتمه، یغسام باشینگا موندان بتر گونلر گیلر» دیدی. ۱۵ شیللیکده، یانگق آدام بارپ، ازونی شفا برینگ عیسادیغینی یهودی باشلیغلارینا آیتدی.

یاشایش برین اُغول

۱۶ بو ایشی سبت گونی اِندینگ اوجین، یهودی باشلیغلاری عیسائی اذیت برمگه باشلادیلار. ۱۷ اِما عیسی اَلارا: «مینگ آتام شو گونه چنلی ایشلپ گیلر، مین هم ایشلیرین» دیپ جُغاپ بردی. ۱۸ شو سِپدن یهودی باشلیغلاری اُنکودن ده بتر غاضابلانپ، اُنی اَلدورمگینگ فیکرنه دوشدولر. سببی اَل دینگ سبت گونونی پُوماق بیلن قاناغاتلنمن، اُندان باشغا، خودایا آتام دیپ، ازونی خودایا دنگیردی.

۱۹ عیسی اَلارا شيله جُغاپ بردی: «سوزه دُغوسینی آیدیارین، آتاسینگ اِدن زاتلارینی گُرمسه، اُغول از-اُزوندن هیچ زات اِدپ بیلمز. آتاسی نمه اتمه، اُغول-دا شنی اِدندیر. ۲۰ چونکی آتا اُغلی سییر، همه اِدن زاتلارینی اُنکا گُرکیر. هاوا، اَل اُغلا موندان هم بیک ایشلری گُرکیر، شندا همنگیز مونگا حایران فالارسینگیز. ۲۱ آتاسینگ اَلولری دیرلیدی یالی، اُغول-دا ایسلن آدمی دیرلدر. ۲۲ آتا هیچ کیمینگ اوستوندن حُکوم چیقاریان دلدیر، اَل همه قاضیلیغی اُغلا تابشیراندیر. ۲۳ شیللیکده، آتا حُرمت قُیانا لار اُغلا-دا حُرمت قُیمالی بُلارلار. اُغلا حُرمت قُیمایان آدم اُنی ایرن آتا-دا حُرمت قُیمان دلدیر.

۲۴ «سوزه دُغوسینی آیدیارین، مینگ سُرلیمی دنگلپ، مینی ایرنه ایمان گتیرن آدم اِبدی یاشایشا ایه بُلاندیر، اَل اصلا مَحکوم بُلماز. اَل اَلومدن یاشایشا گچندیر. ۲۵ مین سوزه دُغوسینی آیدیارین، خوداینگ اُغلونینگ سسینی اَلولرینگ ده، اِشیتجک واقعی گیلر، بو وقت ایندی گلدی. اُنونگ سسینی اِشیدنلر یاشار. ۲۶ چونکی آتاسینگ یاشایش برپ بیلشی یالی، اَل اُغلا-دا یاشایش برمک ایختیارینی بردی. ۲۷ اُنونگ اینسان اُغلودیغی اوجین، اُنکا قاضیلیق

دین ساغادیندا بُلاندیغینا آتاسی گُر پتیردی. شندا اَل اُی-ایچرسی بیلن بیرلیکده اُنکا ایمان گتیردیلر. ۵۴ بو عیساینگ یهودیه دن جلیله گلندن سَنگ گُرکرن ایکینجی عالاماتیدی.

عیسی حاوضونگ باشیندا بیر مریضی شفا بریر

بیر آز واقتدان سَنگ یهودیلرینگ بیر بایرامی بُلدی و عیسی مونونگ اوجین اورشلیمه گتیدی. ۲ اورشلیمده قُیون دروزه سینینگ یانیندا بیر حاوض باردی. بو حاوضونگ عبرانیچا آدی بیت حَسدا بُلوپ، اُنونگ تَورگینده بَش ایوانی باردی. ۳ بو ایوانلاردا قاتی کن مریضلر، کُرلر، آقساقلار و فِلجِر یاتیردیلار. [اَلار سووونگ چایقانماغینا قاراشیاردیلار. ۴ واقتال-واقتال خوداینگ بیر پریشده سی شُل حاوضا گیرپ، سووی چایقایاردی. سو چایقانان واقتیندا اَوَلکی بُلوپ سووا گیرن از مریضچیلیگیندن شفا تاپیاردی.]* ۵ شُل یرده اُتوز سَکیز بیل بری درد چکیپ یاتان بیر مریض باردی. ۶ عیسی مریضی گُرپ، اُنونگ اِنچمه بیلدان بری بو دردی چکیندیگینی بیلدی. شونونگ اوجین اُندان: «شفا اَلماق ایسلیر سینگمی؟» دیپ سُرادی. ۷ مریض: «ای آقا، سو چایقانان واقعی مینی حاوضا سالجاق هیچ کیمیم یُق. مین باریانچام، باشغا بیر میندن اُنک حاوضا گیریر» دیپ جُغاپ بردی. ۸ عیسی اُنکا: «تور، دوشگینگ اَل-دا، یُری!» دیدی. ۹ یانگق آدام درو شفا تاپپ، دوشگینی اَلدی-دا، یُرپ باشلادی.

بو واقا سبت گونی بُلوپ گچدی. ۱۰ مونونگ اوجین یهودی باشلیغلاری شفا تاپان آداما: «بو گون سبت گونی، سانگا دوشگینگ گترومک قاداغان» دیدیلر. ۱۱ اِما شفا تاپان آدم اَلارا: «مینی شفا برن آدم مانگا: "دوشگینگ اَل-دا، یُری" دیدی» دیپ جُغاپ بردی. ۱۲ اُندان: «سانگا: "دوشگینگ اَل-دا، یُری" دین آدم کیم؟» دیپ سُرادیلار. ۱۳ ینه شفا تاپان آدم اُنونگ کیمدیگینی بیلمیردی، سببی عیسی شُل یردکی جِماغاتینگ آراسینا گیرپ گیدییدی.

چالیشمایارسینگیز. اُنسنگ ندیپ سیزده ایمان بلسون؟
 ۴۵ آتانیگ اُونده مَن سیزی عاییپلارین دیپ گومَن اِتمَنگ.
 سیزی عاییپلایان اَز اومید باغلايان موسانگیزدير. ۴۶ سیز
 موسی اینانسادینگیز، اُندا مانگا-دا ایناناردینگیز، سَبی اُل
 مَن حاقدا یازدی. ۴۷ اُنونگ یازانلارینا اینانمایان بلسانگیز،
 اُندا مَنینگ آیدیانلاریم نَهیلی اینانجاقسینگیز؟»

عیسی بَش مونگ آدمی دُیور یار

مَتی ۱۴:۱۳-۲۱؛ مَرَقَس ۶:۳۰-۴۴؛ لوقا ۹:۱۰-۱۷

شوندان سَنگ عیسی جلیل دِریاسیننگ بیلکی
 طارافینا گِچدی. بو دِریایا تَبیریه دِریا هَم دِیلیردی.
 ۲ عیسانینگ علاماتلار اوستو بیلن مریضلری شفا بَرندِیگینی
 گَرَن اولی جِماغات اُنونگ ایزینا دوشدی. ۳ عیسی شَگیرتِلی
 بیلن بَیک دِپه چیقپ اُتوردی. ۴ یهودیلرینگ پَسَح بایرامی
 قُلا یلاپدی.

۵ عیسی تَورگینه گُرونی آیلادی. اَز یانینا اولی جِماغاتینگ
 گِلَینینی گُروپ، فیلیپس: «بولارا اَیِر یالی چُرگی نِردَن
 ساتین آلارِس؟» دیدی. ۶ اُل مونو فیلیپس اِمتَحان
 اِتمک اوچین سُرپدی، آصلیندا اُزونینگ نَمه اِتحَگینی
 شُندا بیلیردی. ۷ فیلیپس اُنگا: «بولارینگ هر بیرینه بیر دُوم
 چُرک ساتین آماق اوچین ایکی یوز کوموش سِگَه هَم
 یَتمَز!» دیپ جُغاپ بَردی. ۸ شَگیرتِلدن بیری، شمعون
 پَطرُسینگ دُغانی آندِرِیاس اُنگا: ۹ «بو پرده بیر اُغلاندا بَش
 آرفا چُرگی بیلن ایکی بالیق بار. اِما شِیله اولی جِماغاتا
 بولار نَمجیک بُلار؟» دیدی. ۱۰ عیسی: «خالقی اُتوردینگ»
 دیدی. خالق شُل پَرَدکی گُگ اُتلوقدا اُتوردی. اُل پرده بَش
 مونگه قُلاي اِرکک آدام باردی. ۱۱ عیسی چُرکِلی اَلِپ،
 شوکور اِندی، سَنگرا اُلاری اُتورانلارا پایلادی. بالیقلاری هَم
 شِیتدی، نَچه اِسلِسلِر، اُلارا پایلادی. آداملار دُیانچالار
 ایدیلر. ۱۲ اُلا دُیانلاریندان سَنگ، عیسی شَگیرتِلرینه:
 «قالان-قاچانلاری ییغناشدیرینگ، هیچ زات ضایالانماسین»
 دیدی. ۱۳ شِیلِیکده، شَگیرتِلر ایلن بَش آرفا چُرکِدن آرتان
 بُلکِلی ییغناپ، اُن ایکی سِیدی دُلدوردیلار.

۱۴ عیسانینگ بو علاماتینی گَرَن آداملار: «حاققاتدان-دا،
 دونیه گِلَملی پیغامبار شودور» دیدیلر. ۱۵ عیسی اُلارینگ

اِتمک اِختیارینی-دا بَردی. ۲۸ مونگا گَنگ قالمانگ، سَبی
 قایرداقیلارینگ هَمسینینگ اُنونگ سِسینی اِشیتِجک واقعی
 گِیلر. ۲۹ یاخشیلیق اِدنلر یاشاماق اوچین، یامانلیق اِدنلر بُلسا
 مَحکوم بُلماق اوچین دِیلر.

عیسی بَرلن شاهاتلیقلار

۳۰ «مَن اَز-اُزومَدن هیچ زات اِدیپ بیلَمیرین. آتامدان نَمه
 اِشیتِسم، شُونونگ یالی حُکوم چیقاریارین. مَنینگ قاضیلِغیم
 حاقدیر، سَبی مَن اَز اِسلِگیمه گُره قاضیلیق اِتمیرین، مَنی
 اِیرنینگ اِسلِگینی بَر جای اِدیرین.

۳۱ «اِگَر مَن اُزوم حاقدا شاهاتلیق اِتسم، اُندا بو شاهاتلیغیم
 حاقیقی بُلماز. ۳۲ مَن حاقدا شاهاتلیق اِدین باشغا بیری
 بار. اُنونگ اُزوم حاقداقی شاهاتلیغینینگ دُغرودیغینی مَن
 بیلیرین. ۳۳ سیز یحیانینگ یانینا آداملار یُلا دینگیز، اُل هَم
 حاققاتا شاهاتلیق اِندی. ۳۴ اِما مَن اینسان شاهاتلیغینا
 مَحْتَج بُلماسام-دا، مونو سیزینگ نِجات تاپماغینگیز اوچین
 آیدیارین. ۳۵ یحیی نور سَچین ایشیق یالیدی. سیز آز سالیم
 هَم بُلسا، اُنونگ نوروندا شاهاتلیق اِسلدینگیز.

۳۶ «اِما مَنینگ یحیانینگقیدان-دا خاص بَیک شاهاتلیغیم
 بار، سَبی بَر جای اِتمِگیم اوچین آتانیگ اُزومه تابشیران
 ایشلری، یعنی شو اِدین ایشلریم مَنی آتانیگ اِیرندِیگینه
 شاهاتلیق اِدیر. ۳۷ مَنی اِیرن آتانیگ اُزی هَم مَن حاقدا
 شاهاتلیق اِندی. یَنه سیز اُنونگ نه سِسینی اِشیتدینگیز،
 نه-ده یوزونی گُردونگیز. ۳۸ قالیبَنگیزدا اُنونگ سُرلری یُق،
 سَبی سیز اُنونگ اِیرنینه ایمان گِتیرمیرسینگیز. ۳۹ سیز اِیدی
 یاشایش مُقَدَس یازغیلاردادیر دیپ گومَن اِدیپ، اُلاری
 اِخلاص بیلن اُورنیرسینگیز. اُلا بُلسا مَن حاقدا شاهاتلیق
 اِدیرلر. ۴۰ اِما سیز یاشایشا اِیه بُلار یالی، مانگا گِلَمک
 اِسلَمیرسینگیز.

۴۱ «مَن اینسانلاردان اُوگی اغتارمایارین. ۴۲ اِما مَن سیزی
 تانییارین، سیزینگ قالیبَنگیزدا خودایینگ سِگوسی یُق.
 ۴۳ مَن آتامینگ آدیندان گِلدیم، سیز بُلسا مَنی قبول
 اِتمیرسینگیز. یَنه باشغا بیری اَز آدیندان گِلِسه، سیز
 اُنی قبول اِدرسینگیز. ۴۴ سیز بیری-بیرینگیزدن اُوگولر
 قبول اِدرسینگیز، اِما پَکه خودایینگ اُوگوسینی قازانماغا

اُزونی پادشاه اِتمک اوچین زُر بیلن توتجاق بُلاندیقارینی بیلَسُنْگ، پنه-ده یکه اُزی داغا گیتدی.

عیسی سووونگ یوزوندن یُرییر

مَتّی ۱۴: ۲۲-۳۳؛ مَرْفُس ۶: ۴۵-۵۲

۱۶ آغشامارا اُنونگ شَگیرتَلی درِیانینگ کِنارینا گِلدیلر.
۱۷ قارانگق دوشسه-ده، عیسی هِنیز اُلارینگ یانینا گِلمَندی. اُنونگ شَگیرتَلیر قایقا مینپ، درِیانینگ آنگیرسیندای کَفَرناحوما اوغرادیلار. ۱۸ گویچلی یِل توروپ، درِیا مُوج آتپ باشلادی. ۱۹ اُلار قایقلی بَش-آلتی کیلومتر کورک اوروپ گیدنلریندن سَنگ، عیسانینگ سووونگ یوزوندن یُریپ، قایقا یاقینلاشیپ گِلَینینی گُروپ قُردولار. ۲۰ اَمّا عیسی اُلارا: «قُرمَنگ، بو - مَن!» دیدی. ۲۱ اُلار اُنی قایقا میندیرچک بُلدولار، یَنه قایق باسیمجاق کِنارا گِلیپ یِتدی.

عیسی - یاشایش چُرگی

۲۲ اِرتسی گون درِیانینگ پیلکی کِناریندا قالان جِماغات اُل یرده دوین یکه بیر قایقینگ باردیغینی و عیسانینگ اُز شَگیرتَلی بیلن شُل قایقا مینمَن، اُلارینگ یکه اُزیرینینگ گیدنلرینینی بیلدیلر. ۲۳ شُل وقت تیریه دِن باشغا قایقلار گِلدی. قایقلارینگ ساقلانان یری عیسی خودایا شوکور اِدِن و خالقینگ چُرک ایین یرینه قُلایدی. ۲۴ عیسانینگ-دا، اُنونگ شَگیرتَلیرینینگ-ده اُل یرده یُقدوغینی گُرن جِماغات قایقلارا مینپ، عیسانی گُرمَگه کَفَرناحوما طاراف گیتدی. ۲۵ اُنی درِیانینگ آنگری طارافیندان تاپپ: «اُستاد، بو یره هاچان گِلدینگ؟» دِیپ سُرادیلار.

۲۶ عیسی اُلارا: «مَن سیزه دُغوسینی آیدیارین، سیز مَنی عالاماتلار گُرنینگیز اوچین دَل-ده، چُرک ایپ دُیانینگیز اوچین آغتریارسینگیز. ۲۷ ضایالانیا اییمیت اوچین دَل-ده، ایدی یاشایش یرین اییمیت اوچین ایخلاص اِدینگ، اُنی سیزه اینسان اُغلی یرر. چونکی اُتامیز خودایینگ اُزی بو ایشی اُنکا تابشیراندیر» دِیپ جُغاپ بردی. ۲۸ اُنَدان: «بیز

خودایینگ ایشلیرینی یرجای اِتمک اوچین نَمه اِتملی؟» دِیپ سُرادیلار. ۲۹ عیسی اُلارا: «خودایینگ ایشینی یرجای اِتمک ایسلین بُلسانگیز، اُنونگ اییرینه ایمان گِترینگ» دِیپ جُغاپ بردی. ۳۰ اُلار پنه-ده: «گُروپ، سانگا ایمان گِتیرر یالی، سَن نَهیلی عالامات گُزکُرسینگ؟ هانی، نَمه اِدرسینگ؟» ۳۱ بیزینگ آتا-بابالاریمیز بیاباندا مَنّا ایدیلر. مُقَدّس یازغیلاردا بو بارادا: «اُلارا اییمک اوچین آسماندان چُرک بردی» دِیپ یازیلان» دیدیلر. ۳۲ عیسی اُلارا: «مَن سیزه دُغوسینی آیدیارین، سیزه آسماندان چُرک یرن موسی دَل. آسماندان سیزه حاقیقی چُرگی مینینگ اُتام یرر. ۳۳ چونکی خودایینگ چُرگی آسماندان اینپ، دونیه یاشایش یریندیر» دیدی. ۳۴ اُلار اُنکا: «ای آقا، شُل چُرگی بیزه هَمیشه یر» دیدیلر. ۳۵ عیسی اُلارا شِیله دیدی: «یاشایش چُرگی مَندیرین، مینینگ یانیمَا گِلن اصلا آجیقماز، مانگا ایمان گِترن اصلا سوساماز. ۳۶ آیدیشیم یالی، سیز مَنی گُردونگیز، اَمّا مانگا ایمان گِترمیرسینگیز. ۳۷ اُتامینگ مانگا یرن آداملارینینگ باری مینینگ یانیمَا گِلر، مَن اُز یانیمَا گِلنلری اصلا قُومارین. ۳۸ چونکی مَن اُز ایسلِگیمی دَل-ده، مَنی اییرینینگ ایسلِگینی یرجای اِتمک اوچین آسماندان ایندیم. ۳۹ مَنی اییرینینگ ایسلِگی بُلسا، اُنونگ اُزومه یرنلرینینگ هیچ بیرینی بیتیرمَن، اُلاری آخیرات گون قایتادان دیرلتمِگیمدیر. ۴۰ اُغلی گُرن و اُنکا ایمان گِترن هر بیر آدمینگ ایدی یاشایشا قاووشماغی اُتامینگ ایسلِگیدیر. مَن-ده بو آدمالاری آخیرات گون قایتادان دیرلدرین.»

۴۱ «آسماندان اینن چُرک - مَندیرین» دِینی اوچین یهودیلر اُنکا قارشى چیقپ زیرنیشدیلر. ۴۲ اُلار: «بو یوسفینگ اُغلی عیسی دَلمی؟ بیز اُنونگ اِنه-آتاسینی تانییاریس. اُل نَهیلی «مَن آسماندان ایندیم» دِیر؟» دِیشدیلر. ۴۳ عیسی اُلارا شِیله دیدی: «اُزارا زیرنیشمَگیزی بَس اِدینگ. ۴۴ اِگر مَنی اییرن اُتانینگ اُزی گِترمسه، هیچ کیم مینینگ یانیمَا گِلیپ بیلمز. یانیمَا گِلن آدمی بُلسا، مَن آخیرات گون دیرلدرین. ۴۵ پیغامبارلارینگ یازغیلاریندا: «اُلارینگ هَموسی

و یاشایش بریندیر. ^{۶۴} ینه سیزینگ آرانگیزدا کبیر ایمان گیتیرمینلر بار» دیدی. چونکی عیسی کیمینگ ایمان گیتیرمیندیگینی و اُزونه کیمینگ خاینلیق اِتجکدیگینی اُزال-باشدان بیلیدی. ^{۶۵} اُل: «آتانینگ اُزی گیتیرمه، هیچ کیم مینینگ یانما گلیپ بیلمز دیپ، من سیزه شوننگ اوچین آیتدیم» دیدی.

^{۶۶} شندان سَنگ شگیتلرینینگ کَنسی اُندان یوز اُوردیلر و اُنونگ ایزینا دوشمگی پس اِتدیلر. ^{۶۷} شندا عیسی اُنایکی شگیتلردن: «سیز هم منی ترک اِتکمچیمیسینگیز؟» دیپ سُردی. ^{۶۸} شمعون پطرس اُنکا: «آقام، بیز سنی ترک اِدیپ، باشغا کیمه بارایی؟ ایدی یاشایش سُرلری دینگه سنده بار آخیرین. ^{۶۹} بیز سنینگ خودایینگ مُقادسیدینگینه اینانیاریس و مونی آچیق بیلیریس» دیپ جُغاپ بردی. ^{۷۰} عیسی اُلا: «سیز اُنایکیلری اُزوم سایلپ اَلمادیم می؟ مونگا باقمازدان، آرانگیزدان بیر شیطاندر» دیپ جُغاپ بردی. ^{۷۱} اُل مونی شمعون اِسخریوطینینگ اُغلی یهودانی کُز اُونده توتوپ آیتدی. سَبی یهودا اُنایکیلرینگ بیر بلسا-دا، سَنگرا عیسی خاینلیق اِتجکدی.

عیسی اورشلیمه گیدیر

۷ شندان سَنگ عیسی جلیلده آیلانماغا باشلادی. یهودی باشلیغلاری اُنونگ جانینا قاصد اِدن سَنگرا، اُل یهودیده گزومک ایسلویدیدی. ^۲ یهودیلرینگ چاتما بایرامی قُلایلادی. ^۳ شوننگ اوچین عیسانینگ دُغانلاری اُنکا: «بو یردن چیقپ، یهودیه گیت، اِدین ایشلرینگ شگیتلرینگ گُرسون. ^۴ اُزونی آچیق تانیتماق ایسلین آدم گوزگین ایش اِدین دلدیر. سن بو زاتلاری اِدین بُلسانگ، اُزونگی دونیه گُزکز» دیدیلر. ^۵ اُنکا حتّی دُغانلاری-دا اینانما یاردیلار. ^۶ عیسی اُلا: «مینگ واقتم هنیز دُلائق، ینه سیزینگ اوچین ایسلندیک وقت حَضیردیر. ^۷ دونیه سیزی ییگرینپ بیلمز، اَمّا منی ییگرنیر، سَبی من اُنونگ ایشلرینینگ تلکه دیگینه شاهاتلیق اِدیرین. ^۸ سیز بایراما گیدینگ، من بو بایراما گیتجک دَل. سَبی مینگ واقتم هنیز دُلائق» دیپ جُغاپ بردی. ^۹ اُلا شیلده دیپ، اُل جلیلده قالدی.

خودایدان تَعْلیم اَلارلار» دیپ یازیلان. آتادان اِشیدیپ، اُندان تَعْلیم اَلان هر کس مینگ یانما گیلر. ^{۶۶} اَصْلیندا هیچ کیم هیچ وقت اَتانی گُرن دلدیر. اَتانی دینگه خودایدان گِلن گُرنیدیر. ^{۶۷} من سیزه دُغوسینی آیدیارین، مانگا ایمان گیتیر ایدی یاشایشا قاوشاندیر. ^{۶۸} یاشایش چُرگی مندیرین. ^{۶۹} اَتا-بابالارینگیز بیاباندا مَنّا ایندیکلرینه باقمازدان، اُلدولر. ^{۷۰} اَمّا شُل آسماندان این چُرکدن این آدم، هیچ اَلمز. ^{۷۱} آسماندان این دیری چُرک مندیرین. موندان این آدم ایدی یاشار. دونیه نینگ یاشایشی اوچین برچک چُرگیم مینگ اُز بدنمدیر.

^{۷۲} اُنسَنگ یهودیلر: «بو آدم اُز بدنی بیزه ایمگه نَهیلی برپ بیلر؟» دیشپ، اُزارا جِدلشَمگه باشلادیلار. ^{۷۳} عیسی اُلا: «من سیزه دُغوسینی آیدیارین، اینسان اُغلونینگ بدنی ایپ، قانینی ایچمیسَنگیز، سیزه یاشایش بُلماز. ^{۷۴} مینگ بدنی ایپ، قانیمی ایچن ایدی یاشایشا قاوشار. آخیرات گون من اُنی دیرلدرین. ^{۷۵} مینگ بدنیم - حاقیقی ایمیت، قانیم حاقیقی ایچکیدیر. ^{۷۶} مینگ بدنمی ایپ، قانیمی ایچن منده یاشار، من هم اُندا. ^{۷۷} منی دیری اُتا ایردی و من اُنونگ اوستو بیلن یاشایارین. اِدیل شونونگ یالی، مَندن ایمیتلن-ده مینگ اوستوم بیلن یاشار. ^{۷۸} هاووا، آسماندان این چُرک بودور. سرات، بو اَتا-بابالارینگیزینگ این چُرگی یالی دلدیر، اُلا چُرک ایسلر-ده، اُلپ گیتدیلر. اَمّا بو چُرگی این آدم ایدی یاشار» دیدی.

^{۷۹} اُل بو سُرلری کُفرناحوم داقی کَنیسه ده اُوردیرگه آیتدی.

کَن آداملار عیسانی ترک اِدیرلر

^{۸۰} شگیتلرینگ کَنسی مونی اِشیدیپ: «بو سُرلر آغیر. مونی کیم قبول اِدپ بیلر؟» دیشدیلر. ^{۸۱} عیسی شگیتلرینگ مونگا زینیشینینی بیلپ، اُلا: «بو سیزینگ جانینگیزا باتیارمی؟ ^{۸۲} اُندا سیز اینسان اُغلونینگ اُوال بُلان یرینه قایتادان آسمانا چیقانینی گُرسَنگیز نمه دیرکَنگیز؟ ^{۸۳} یاشایش برین روحدیر، اینسان گویجونینگ پیداسی یُقدور. مینگ سیزه آیدیان سُرلیم مُقادس روحاندیر

بُلايماسينلار؟^{۲۷} ئۇنە بيز بو آدامينگ نيردنديگيني بيليريس. مسيح گيلنده بلسا، اُنونگ نيردنديگيني هيچ كيم بيلمز» ديشدويلر.

^{۲۸} اُنسنگ عيسى عيباداتخانادا تَعليم بَرپ دورقا، قاتي سس بيلن شيله ديدى: «هاووا، سيز منى هم تانيارسينگيز، نيردنديگيمي هم بيليرسينگيز. اِمّا مَن اَز-اَزومِدِن گِلْمُق، منى ايرِن بار، اُل حاقدير، سيز اُننى تانيميارسينگيز.^{۲۹} مَن اُننى تانيارين، سَببى مَن اُنونگ يانيندان گِلنديرين. منى ايرِن اُلدور.»^{۳۰} شندان سُنك اُننى توتجاق بُلدولار، ئۇنە هيچ كيم اُنكا اِل قالديرمادى، سَببى هِنيز اُنونگ واقتي دُلماندى. ^{۳۱} اُندان باشغا جِماغاتينگ كَنسى اُنكا ايمان گتيرپ: «مسيح گيلنده، شونونگقيدان كَن علاماتلار گُرگيزمى؟» دِيپ ايتدى.

^{۳۲} فَريسيلر خالقينگ عيسى حاقينداق بو گورلشِينلرينى اِشتيديلر. اُنسنگ يُلباشچى كاهينلار بيلن فَريسيلر اُننى توتماق اوچين عيباداتخاناينگ ساقچيلاريني ايريديلر. ^{۳۳} عيسى: «مَن پنه اَز ساليم سيزينگ يانينگيزدا بُلوپ، سُنكرا اُزومى ايرينينگ يانينا گيدرين.^{۳۴} سيز منى گُرگرسينگيز، ئۇنە تاپمارسينگيز. مَينگ بارجاق پريمه سيز بارپ بيلميرسينگيز» ديدى.

^{۳۵} اُنسنگ يهودى باشليغلارى ييرى-ييرينه: «بو آدام بيز تايپ بيلمز يالى، نيره گيتجَكه؟ يونانيلارينگ آراسينا دارغاپ گيدن يهوديلرينگ يانينا گيدپ، يونانيلا-دا تَعليم بَرچكميكه؟^{۳۶} مونونگ ”مَنى گُرگرسينگيز، ئۇنە تاپمارسينگيز، مَينگ بارجاق پريمه سيز بارپ بيلميرسينگيز“ دِيئى نِمكه؟» ديشدويلر.

^{۳۷} بايرامينگ سُنكقى و اينگ اِساسى گونى عيسى ديك دوروپ، جِماغاتا: «سوسايانلار مَينگ يانينا گيلپ، تَشنه-ليگيني قانديرسينلار.^{۳۸} كيم مانكا ايمان گتيرسه، مُقَدّس يازغيلاردا آيديليشى يالى، اُنونگ ايچيندِن ياشايش سووونينگ چِشمه-لرى آقار» دِيپ قيعيردى.^{۳۹} اُل مونى اُزونه ايمان گتيرنلرينگ اَلجاق مُقَدّس روحى بارادا آيدياردى. اَلارا هِنيز مُقَدّس روح اينمَندى، سَببى عيسى هِنيز بِييَكِلنمَپدى. ^{۴۰} جِماغاتينگ ايچيندِن كَبيرلىرى بو سُزى اِشيدپ: «بو حاققاتدان هم شُل گِلجَك پيغامباردير» ديديلر.

^{۱۰} اِمّا دُغانلارى بايراما گيدنلريندِن سُنك، عيسى-دا گيتدى، ئۇنە آچيق دَل-ده، گوزگين گيتدى. ^{۱۱} يهودى باشليغلارى بايرامچيليقدا اُننى آغتارپ: «اُل نيرده؟» دِيپ سُرپاريديلار. ^{۱۲} جِماغاتينگ آراسيندا اُل حاقدا كَن گورونگ ايدلى. كَبيرلى «اُل قاوى آدام» ديسه، باشغالارى «اُل خالقى آزديريار» ديديديلر. ^{۱۳} ئۇنە يهودى يُلباشچيلاريندان قُرُقوپ، هيچ كيم اُل حاقدا آچيق گورونگ اديپ بيلميردى. ^{۱۴} بايرامچيليگينگ ياريسى گيچنده، عيسى عيباداتخانا بارپ، تَعليم بَرمكه باشلادى. ^{۱۵} يهوديلر حيران قالپ: «بو آدام هيچ پرده اُيماديق بلسا، مُقَدّس يازغيلارى نيردِن بيليركه؟» ديشيديلر. ^{۱۶} عيسى اَلارا شيله جُغاپ بردى: «مَينگ تَعليم بَرنلريم اُزومينگكى دَل، منى ايرينينگكيدر. ^{۱۷} خوداينگ ايسلگيني بَرجاي اِتْمَك ايسلِن آدام مَينگ تَعليم بَرنلريمينگ خودايدانديغينا يا-دا اُزومدنديگينه گُر پتيرر. ^{۱۸} كيم اُزوندِن آيديان بلسا، اُزونى بِييَك توتياندير. كيم اُزونى ايرنه بِييَك توتيان بلسا، حاققاتى آيدياندير، اُندا ناحاقلىق يُقدور. ^{۱۹} موسى سيزه شَرِيعاتى بَرمدىمى نَمه؟ ئۇنە سيزينگ هيچ بيرينگيز بو شَرِيعاتى بَرجاي اِتْمِيرسينگيز. نَمه اوچين مَنى اُلدورجك بُلپارسينگيز؟» ^{۲۰} جِماغات اُنكا: «سَن جينلى، كيم سَنى اُلدورجك بُلپار؟» ديدى. ^{۲۱} عيسى اَلارا: «مَن بير مُعْجَزَه گُرگزديم، اُنكا هَمَنگيز حيران قالپارسينگيز. ^{۲۲} موسى سيزه اُغول سوتلِمه حُكومى بردى، شُونونگ اوچين هَم سَبْت گونى اُغوللارى سوتت اديرسينگيز. اَصليندا اُغول سوتلِمه موسادان دَل-ده، اَتا-بابالاردان قالاندير. ^{۲۳} شيلليكده، موسانينگ شَرِيعاتى پُرولماسين دِيپ هَم، اُزونگيز سَبْت گونى اُغول سوتلِينگيز. اُندا نَمه اوچين سَبْت گونى بير آدمى كَميل شفا بَرنديگيم اوچين مانكا قاهرالانپارسينگيز؟ ^{۲۴} داشقى گُرئوشه گُرَه حُكوم چيقارمانگ، حُكومينگيز عادالاتلى بلسون» ديدى.

عيسى مسيحميدير؟

^{۲۵} بو پرده اورشليميليرينگ كَبيرلىرى: «اَلارينگ اُلدورجك بُلپان آدمى شو دَلمى؟ ^{۲۶} اينه، اُل اَرقاين گورونگ بَرپ دور، اُنكا قارشى هيچ كيم هيچ زات ديميمر. بيزينگ يُلباشچيلاريميز اُنونگ مسيحدىگيني حاققاتدانام بيلن

ایمِتحان اوچین شُرادیلار، سَببی اُنی عاییلاماق اوچین دِلیل
اَعْتار یاردیلار.

عیسی آشق اُتوروپ، بارماغی بیلن یره بیر زاتلار یازماغا
باشلادی. ^۷ اُنْدان سُرماغی دُوام اِدنلرینده، عیسی دیکلیپ:
«سزینگ آرانگیزدا کیمینگ گونَه سی یُق بُلسا، بو آیالا
داشی اَوّل شُل آتسین» دیدی. ^۸ اُل پنه-ده آشق اُتوروپ،
یره بیر زاتلار یازماغا دوردی. ^۹ مونی اِشیدپ، یاشولیلاردان
باشلاپ، هِمسی یکه-یکدن گیتمگه باشلادی. دینگه
عیسی بیلن اُنونگ اُوندده دوران آیال قالدی. ^{۱۰} عیسی
دیکلنده، آیالدان باشغا هیچ کیمه گُری دوشمَنسَنگ، اُنْگا:
«ای آیال، بیلکیلر هانی؟ هیچ کیم سنی مَحکوم اِتمدیمی؟»
دیپ سُرادی. ^{۱۱} آیال: «یُق، اقام» دیدی. عیسی: «مَن هَم
سنی مَحکوم اِتمیرین. بار، گیدیر، موندان بیلک گونَه ایش
اِتمه» دیدی.]

حاقیقی شاهاتلیق

^{۱۲} عیسی پنه-ده خالقا یوزلنپ: «دونیَه نینگ نوری
مندیرین. مَینگ ایزیم دوشن قارانگلیقدن گُرمز، اُنْدا
یاشایش نوری بُلار» دیدی.
^{۱۳} فَرسیلر اُنْگا: «سَن اُز-اُزونگه شاهاتلیق اِدیرسینگ،
سَینگ شاهاتلیغینگ اِعتبارسز» دیدیلر. ^{۱۴} عیسی اُلا:
«مَن اُز-اُزومه شاهاتلیق اِدین هَم بُلسام، مَینگ شاهاتلیغیم
اِعتبارلیدیر. سَببی مَن نیردن گلیپ، نیرَه باریانیمی بیلیرین،
یُنه مَینگ نیردن گَلنیمی یا نیرَه باریانیمی سز بیلیرسینگیز.
^{۱۵} سز اینسان اُلچگی بیلن حُکوم چیقاریارسینگیز، مَن
هیچ کیمینگ اوستوندن حُکوم چیقارمایارین. ^{۱۶} مَن حُکوم
چیقارایسام-دا، حُکومیم حاقدیر، چونکی مَن یکه دَل-ده،
اُزومی ایبرن آتا بیلندیرین. ^{۱۷} شَریغاتینگیزدا ایکی آدمینگ
شاهاتلیغی اِعتبارلی دیلیپ یازیلاندر. ^{۱۸} مَن اُزوم حاقدا
شاهاتلیق اِدیرین، مَنی ایبرن آتا-دا مَن حاقدا شاهاتلیق
اِدیر» دیپ جُغاپ بردی. ^{۱۹} اُنْسَنگ عیسادان: «سَینگ
آتانگ نیرده؟» دیپ سُرادیلار. عیسی اُلا:
«سز نه مَنی
تانیارسینگیز، نه-ده مَینگ آتامی. مَنی تانیان بُلسادینگیز،
مَینگ آتامی-دا تاناردینگیز» دیدی.

^{۴۱} باشغالاری: «بو مسیحدر» دیدیلر، اِمّا کبیرلری:
«بُلوب بیلْمز! مسیح، اُنْدا، جلیلدن گِلمی؟ ^{۴۲} مُقَدّس
یازغیلاردا: «مسیح داوودینگ نسلیندن، داوودینگ یاشان
بیت لَحْم شَهریندن گِلمز» دیپ یازیلنامی نَمه؟»
دیدیلر. ^{۴۳} شَیللیکده، جَماعاتینگ آراسیندا عیسی بارادا
اَغزیرسیزلیق دُردی. ^{۴۴} اُلاردان کبیری اُنی توتماق ایسلدی،
یُنه هیچ کیم اُنْگا اِل دِگِرمدی.

یهودی یُلباشچیلارینینگ اینامسیزلیغی

^{۴۵} اَخیریشنگی عیباداتخانانینگ ساقچیلاری قایدپ
گِلدیلر و یُلباشچی کاهینلار بیلن فَرسیلر اُلاردان: «نَمه
اوچین اُنی گِتمیردینگیز؟» دیپ سُرادیلار. ^{۴۶} ساقچیلار:
«هیچ کیم هیچ وقت بو آدمینگ کپلیشی یالی
کپلمندی» دیپ جُغاپ بردیلر. ^{۴۷} فَرسیلر اُلا:
«سز هَم اَلداندینگیزمی؟ ^{۴۸} یُلباشچیلاردان یا-دا فَرسیلردن، هی،
اُنْگا ایمان گِتیرن باری؟ ^{۴۹} یُقدور! اِمّا شَریغاتی بیلْمَن بو
نادان خالق لَعَنَت آشاغیندادیر!» دیدیلر.

^{۵۰} شُندا فَرسیلرینگ آراسیندان بیر، اُوال عیسانینگ
یانینا باران نِقودیموس اُلا:
^{۵۱} «شَریغاتیمیزا گُره بیر آدمی
اَوّل دینگلْمَن، نَمه اِدینی بیلْمَن، اُنی مَحکوم اِتمک
دُغرومیدیر؟» دیدی. ^{۵۲} اُلا:
«سَن هَم جلیلیمی؟ مُقَدّس
یازغیلار سِر اِت، جلیلدن هیچ وقت پیغامبار چیقماجاغینی
گُرسینگ» دیدیلر.
[^{۵۳} سَنْگرا هِمسی ایلرینه قایتیلار.

زینادا توتولان آیال

عیسی بُلسا زیتون داغینا گیتدی. ^۲ اِرْتسی ایردن
اُل پنه عیباداتخانا باردی. هِمّه خالق اُنونگ یانینا
گلدی. عیسی اُلا تَعْلیم پرمگه باشلادی. ^۳ شُل واقدا
دین عُلَمالار بیلن فَرسیلر زینادا توتولان بیر آیالی اَلپ
گلدیلر. آیالی هِمْسینینگ اُونده قُیدیلار. ^۴ اُنْسَنگ اُلا
عیسی یوزلنپ: «اُستاد، بو آیال زینادا توتولدی. ^۵ موسی
تُورات دا بولار یالیلاری داشلاپ اُلدورمگی تابشیرپیدیر. سَن
مونْگا نَمه دیرسینگ؟» دیپ سُرادیلار. ^۶ اُلا مونی عیسانی

دُغروسینی آیدیارین، گونه اِدین کیشی گونه‌نینگ قولودیر.
^{۳۵} قول هیچ هاجان اُیونگ بیری بُلوپ بیلمز، یُنه اُغول اُیونگ
 همیشلیک بیرسیدیر. ^{۳۶} شُونگ اوچین هم اُغول سیزی آزاد
 اِتسه، سیز، حقیقتان هم، آزاد بُلارسینگیز.

^{۳۷} «سیز ابراهیمینگ فرزندلریدیگینگیز بیلیرین، یُنه سیز
 جانیمینگ قاصدینا چیقیدینگیز، سَبی سیز مَنینگ سُرومی اُز
 قالینگیزدان یر برنگزُق. ^{۳۸} مَن سیزه اَتامینگ یانیندا گُرلیریمی
 آیدیارین، سیز هم اُز اَتانگیزدان اُورنَگیز اِدیرسینگیز.»
^{۳۹} اُلا ر اُنکا: «بیزینگ اَتامیز ابراهیمدیر» دیدیلر. عیسی
 اُلا ر: «سیز ابراهیمینگ فرزندلری بُلیان بُلسانگیز، ابراهیمینگ
 ایشلیرینی اِدردینگیز. ^{۴۰} اِما سیز مَنی، یعنی خودایدان اِشیدن
 حقیقتاتی آیدیان اینسانی اُلدورمکچی بُلیارسینگیز. ابراهیم
 بیلَه ایش اِتمَندی. ^{۴۱} سیز ابراهیمینگ دَل-ده، اُز اَتانگیزینگ
 ایشلیرینی اِدیرسینگیز» دیدی. اُلا ر اُنکا: «بیز زیندان دُغان
 دَل، بیزینگ پَکجه بیر اَتامیز بار، اُل خودایینگ اُزودیر»
 دیدیلر. ^{۴۲} عیسی اُلا ر شیلَه دیدی: «اِگر اَتانگیز خودای
 بُلسا، اُندا مَنی سَیردینگیز، سَبی مَن خودایدان گِلدیم،
 اُز-اُزومدن گِلمدیم، مَنی اُل اِیردی. ^{۴۳} نَمه اوچین مَنینگ
 آیدیانلاریم دوشونمیرسینگیز؟ سَبی سیز مَنینگ آیدیانلاریمی
 دینگلیمگی باشارما یارسینگیز. ^{۴۴} سیزینگ اَتانگیز شیطاندیر،
 سیز اَتانگیزینگ اِسلِگینی بر جای اِتمک اِسلیرسینگیز. اُل
 اُولدن قاتلدی، هیچ وقت حقیقتانگ طارافدار ی بُلماندی،
 سَبی اُندا حقیقات یُق. اُل یالان آیداندا، اُز ذاتیندان آیدیار،
 چونکی اُل یالانچی، یالانینگ اَاسیدیر. ^{۴۵} اِما مَن حقیقتاتی
 آیدیاندیرین. شُونگ اوچینم سیز مانگا ایمان گِئیرمیرسینگیز.
^{۴۶} سیزینگ هایسینگیز مانگا گونه یاپپ بیلرسینگیز؟ اِگر مَن
 حقیقتاتی آیدیان بُلسام، اُندا نَمه اوچین سیز مانگا ایمان
 گِئیرمیرسینگیز؟ ^{۴۷} کیم خودایا دِگیشلی بُلسا، خودایینگ
 سُرلیرینی دینگلندیر. سیز دینگلیمیرسینگیز، سَبی سیز خودایا
 دِگیشلی دَلسینگیز.»

عیسانینگ بیکلیگی

^{۴۸} یهودیلر اُنکا: «سانگا جین اوران سامره‌لی دیپ، بیز
 دُغری اَتماپدیریمی نَمه!» دیدیلر. ^{۴۹} عیسی اُلا ر جُغاپ
 برپ: «مَنی جین اورانق! مَن دینگه اَتامی خُرماتلایارین،

^{۲۰} اُل بو سُرلری عیبادتخانادا تَعلیم پَریکَه صاداقا
 صاندیقینینگ یانیندا آیتدی، یُنه هیچ کیم اُنی توتجاق
 بُلمادی، سَبی اُنونگ وقتی هَنیز دُلماندی.

^{۲۱} عیسی اُلا ر یُنه: «مَن گیدیپ باریارین. سیز مَنی
 گُرلرسینگیز و گونه‌نگیزینگ ایچینده اُلرسینگیز. سیز مَنینگ
 باریان پَریمه باریپ بیلرسینگیز» دیدی. ^{۲۲} یهودیلرینگ
 باشلیغلاری: «اُل اُزونی اُلدورچکمیکه؟ اُل شُونگ
 اوچین مَنینگ باریان پَریمه باریپ بیلرسینگیز دَیرمیکه؟»
 دَیشدیلر. ^{۲۳} عیسی اُلا ر: «سیز اَشاقدانسینگیز، مَن
 یُقارداندیرین. سیز بو دونیه‌دَسنسینگیز، مَن بُلسا، بو دونیه‌دن
 دَلدیرین. ^{۲۴} مونونگ اوچین مَن سیزه ”گونه‌لرینگیزینگ
 ایچینده اُلرسینگیز“ دیدیم، چونکی مَنینگ باردیغیما ایمان
 گِئیرمَسنگیز، گونه‌لرینگیزینگ ایچینده اُلرسینگیز» دیدی.
^{۲۵} اُندان: «سَن کیمسینگ؟» دَیپ سُرادیلار. عیسی اُلا ر:
 «اُزال-باشدان سیزه کیم دَیپ آیدان بُلسام، شُلدورین.
^{۲۶} سیزی مَحکوم اِدیپ اَیتجاق زاتلاریم کَن. مَنی اِیرن
 حاقدیر، مَن اُندان اِشیدنلیریمی دونیه اَشکر اِدیرین» دَیپ
 جُغاپ بردی.

^{۲۷} اُلا ر عیسانینگ اُز اَاسی بارادا آیدیاندیغینا دوشونمدیلر.
^{۲۸} سَنگرا عیسی اُلا ر: «اینسان اُغلونی صلیبه یُقاری گُترن
 ماحالینگیز، مَنینگ شُلدوغیمی بیلرسینگیز. شیلَه هم مَنینگ
 اُزومدن هیچ زات اِتمَندِگیمه، دینگه اَتامینگ اُردن
 زاتلارینی آیداندیغیما دوشونرسینگیز. ^{۲۹} مَنی اِیرن مَنینگ
 بیلندیر، اُل مَنی یکه قُوپ گِئمدی. سَبی مَن همیشَه اُنکا
 حالایان زاتلاری اِدیرین» دیدی. ^{۳۰} بولاری آیداندا، اِنچمه
 آداملار اُنکا ایمان گِئیردیلر.

ابراهیمینگ فرزندلری

^{۳۱} اُنسَنگ عیسی اُزونه ایمان گِئیرن یهودیلره: «مَنینگ
 سُرومی بر جای اِتسینگیز، حقیقتان هم، مَنینگ شَگیرتلیریم
 بُلارسینگیز. ^{۳۲} سیز حقیقتاتی بیلرسینگیز، حقیقات-دا
 سیزی آزاد اِدر» دیدی. ^{۳۳} اُلا ر عیسادان «بیز ابراهیمینگ
 فرزندلریدیرس، هیچ وقت هیچ کیمه قول بُلان دَلدیریس.
 اُنسَنگ نَدیپ سَن بیزه آزاد بُلارسینگیز دَیپ بیلیرسینگ؟»
 دیدیلر. ^{۳۴} عیسی اُلا ر شیلَه جُغاپ بردی: «مَن سیزه

سیلوحا حاوضوندا یوون» دیدی. (سیلوحا یعنی «ایرین».)
 اُل گیدیپ یوووندی و گُزلی آچیلیپ ایرینا گلدی.

^۸ هِمسایالاری و اُنونگ اُوال دیلگچیلیک اِدیپ اُیرینی
 گُزلی: «بو اُتورپ، دیلگچیلیک اِدین آدم دلمی؟» دیپ
 سُرادیلار. ^۹ کبیرلی: «شُل» دیدیلر. کبیرلی: «یُق، بو
 شُنکا مَنگَرَش» دیدیلر. یُنه اُنونگ اُزی: «هاووا، مَن شُل
 آدم» دیدی. ^{۱۰} اُندان: «شِله بُلسا، اُندا گُزلینگ نَهیلی
 آچیلدی؟» دیپ سُرادیلار. ^{۱۱} اُل: «عیسی دین آدم پالچق
 بَحرپ، گُرومه سورتدی-ده: «سیلوحا حاوضونا گیت-ده،
 یوون» دیدی. مَن هِم گیدیپ یوووندم و گُزلیم آچیلدی»
 دیپ جُغاپ بردی. ^{۱۲} اُندان: «شُل آدم نِردَه؟» دیپ
 سُرادیلار. اُل: «بیلُمُق» دیپ جُغاپ بردی.

^{۱۳} اُزال کُر بُلان بو آدمی فَریسیرینگ یانینا گتیردیلر.
^{۱۴} عیسانینگ پالچق بَحرپ، اُنونگ گُزلینی آچان گونی
 سَبَت گونودی. ^{۱۵} فَریسیر-ده اُنونگ گُزلینگ نَهیلی
 آچیلانیدی بارادا سُرادیلار. اُل آدم: «اُل مَنینگ گُرومه
 پالچق سورتدی، اُنسنگ یوووندم. ایندی مَن گُزین»
 دیپ جُغاپ بردی. ^{۱۶} فَریسیرینگ کبیرلی: «اُل آدم
 خودایدان دَل، سَبی سَبَت گونونی ساقلامایار» دیدیلر.
 باشغالاری بُلسا: «شُندا گونَه کَر آدم بیلَه علاماتلاری
 گُزلیپ بیلرمی؟» دیدیلر. شیدپ، اُلارینگ آراسیندا
 اُنگوشماسیزلیق بُلدی. ^{۱۷} اُلالر پنه-ده کُردن: «گُرونگی آچان
 شُل آدم بارادا نَمه دیرسینگ؟» دیپ سُرادیلار. اُل هِم: «اُل
 بیر پیغامبار» دیدی.

^{۱۸} یهودی باشلیغلاری گُزلی آچیلان آدمینگ اِنسی
 بیلن آتاسینی چاغیرپ سُرانیچالار، اُنونگ اُزال کُر بُلپ،
 ایندی گُزلینینگ آچیلانیدیغینا اینانمادیلار. ^{۱۹} اُلاردان:
 «کُر دُغدی دین اُغلونگیز شومی؟ ایندی بو نَدپ
 گُزیر؟» دیپ سُرادیلار. ^{۲۰} اُنونگ اِنسی بیلن آتاسی
 اُلا: «مونونگ اُز اُغلویمیزیغینی، اُنونگ کُر دُغاندیغینی
 بیلیرس. ^{۲۱} یُنه اُنونگ ایندی نَدپ گُزلیگینی یا-دا
 اُنونگ گُرونی کیمینگ آچانیدیغینی بیز بیلیمیرس. اُل ایندی
 بیر پَتیشن ییگیت، اُزوندن سُرانگ، دِگمه، اُزی آیدپ
 برسین» دیپ جُغاپ بردیلر. ^{۲۲} اُنونگ اِنسی بیلن آتاسی
 یهودی باشلیقلاریندن قُقولارینا شِله دیدیلر. سَبی یهودیلر

اِمّا سیز مَنی خُرماتلامایارسینگیز. ^{۵۰} مَن اُزومه بیکلیک
 آغُتارمایارین، اِمّا مونی آغُتاریان و حُکوم چیقاریان بیری بار.
^{۵۱} مَن سیزه دُغوسینی آیداریان، مَنینگ سُزومی ساقلایان
 آدم اصلا اُلوم قاراسینی گُرمز» دیدی. ^{۵۲} یهودیلر اُنکا:
 «سَنی جین اوراندیغینی ایندی آچق بیلدیک. ابراهیم و
 پیغامبارلار-دا اُلدی. اِمّا سَن: «مَنینگ سُزومی ساقلایان آدم
 هیچ هاجان اُلومز» دیرسینگ. ^{۵۳} اُندا سَن اُتامیز ابراهیمدان
 هِم بیکمی؟ اُل و پیغامبارلار-دا اُلدی. سَن اُزونگی کیم
 دیپ فیکر اَدیرسینگ؟» دیدیلر. ^{۵۴} عیسی اُلا شِله جُغاپ
 بردی: «مَن اُزومی بیکلندیرسم، اُندا بو بیکلیک پوچ بُلار.
 مَنی بیکلندیرن اُز اُتامدیر. سیز اُنکا خوداییمیز دیرسینگیز.
^{۵۵} یُنه سیز اُنی تانیمیارسینگیز، مَن اُنی تانیارین. اِگر اُنی
 تانیمیارین دیسم، اُندا مَن هِم سیزینگ یالی یالانچی
 بُلارین. اِمّا مَن اُنی تانیارین و اُنونگ سُزونی یرینه
 پتیریرین. ^{۵۶} اُتانگیز ابراهیم مَنینگ گِلجک گونومه قاراشپ،
 شاتلانیاردی. اُل شُل گونی گُروپ، خاص بَگندی.»
^{۵۷} یهودیلر اُندان: «هَنیز اِلّی یا-شا-دا بارمادیق حالینکا سَن
 ابراهیمی گُردونگی؟» دیپ سُرادیلار. ^{۵۸} عیسی اُلا:
 «سیزه دُغوسینی آیداریان، ابراهیم دُغولمازیندان اُنک مَن
 باردیرین» دیدی. ^{۵۹} شُندا عیسانی داشلاجاق بُلدولار، اِمّا
 اُل گوزگپ، عیباداتخانادان چیقپ گیتدی.

عیسی بیر دُغا کُری شفا بریر

عیسی گچپ باربارقا، بیر دُغا کُر آدمی گُردی.
^۲ شَگیرتلی اُندان: «اُستاد، بو آدمینگ کُر بُلپ
 دُغماغینا کیم گونَه کَر؟ اُنونگ اُزی گونَه کُرمی یا-دا
 اِنه-آتاسی؟» دیپ سُرادیلار. ^۳ عیسی اُلا: «مونگا اُل
 آدمینگ اُزی هِم، اِنه-آتاسی هِم گونَه کَر دَل. بو اُندا
 خودایینگ ایشلیرینینگ گُزلیلمگی اوچین بُلدی. ^۴ اُزومی
 ایرینینگ ایشلیرینی مَن گوندیزلیکده اِتَملی. گیجه پتپ
 گِلیر، شُندا هیچ کیم ایشلپ بیلمز. ^۵ مَن دونیه دِکم،
 دونیه نینگ نوری مَندیرین» دیپ جُغاپ بردی. ^۶ اُل سُنکا،
 یرَه توپکوردی-ده، توپکورگیگیندن پالچق بَحرپ، پالچقی
 بُلسا کُرونک گُرومه سورتدی. ^۷ اُنسنگ اُنکا: «گیت-ده،

عيسانىنگ مىسحىدىگىنى اقرار اِدَن آدمى كىسەن قوماق بارادا دىل بىرىكىدىرىدۇلار. ^{۲۳} شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇنىڭ ئىسى بىلەن ئاتاسى: «ئال بىر پىتىشەن بىگىت، ئۇنىڭ ئۇنىڭ» دىدىلار.

قاۋى چۈپان

عيسى يەنە دە شۇە باشلادى: «مەن سىزە دۇغروسىنى آيدىيارىن، قۇيۇن ئاخورىنىڭ قاپسىنىدىن گىرەن، باشقا پىرىندەن ئاشىپ گىرەن ئادام ئاغرى ھەم ئۇل كىسەنچىدۇر. ^۲ ئانا قاپىدان گىرەن ئادام ئۇلسا قۇيۇنلارنىڭ چۈپاندىر. ^۳ ساقچى ئانگا قاپىنى ئاچىپ پىرىندۇر. قۇيۇنلار چۈپاننىڭ سىسىنى ئىشىدىندۇرلار. چۈپان ھەم قۇيۇنلارنى ئادىنا چاغىرىپ، ئالارى داشارىق چىقارغاندۇر. ^۴ چۈپان قۇيۇنلارنى ئاخوردان ئاچىپ چىقارغاندا ئۇنىڭ، ئالارىنىڭ ئۇنىڭ ئۇنىڭ سىسىنى تانىيان قۇيۇنلار ئۇلسا، ئۇنىڭ ئۇنىڭ دوشىندۇرلار. ^۵ ئالار بىگەننىڭ ئۇنىڭ دوشىن دۇرلار، ئۇنىڭ قاقچاندىرلار، سىسى بىگەننىڭ سىسىنى تانىيان دۇرلار.»

^۶ شىدىپ، عيسى ئالار بو مىثاللى گۇرۇڭ پىرى، ئانا ئالار مۇنۇڭ مەنىسىنە دوشۇندۇرلار. ^۷ عيسى يەنە دە ئالار شىلە دىدى: «مەن سىزە دۇغروسىنى آيدىيارىن، قۇيۇن ئاخورىنىڭ قاپسىنى مەندىرىن. ^۸ مەندەن ئانگا گىلەرنىڭ ھەممىسى ئاغرى ھەم ئۇل كىسەنچىدۇر، ئۇنىڭ قۇيۇنلار ئالار قولاق ئاسمادىلار. ^۹ قاپى مەندىرىن. كىم مەندەن گىرەن، نىجات تاپار. ئال گىرىپ-چىقىپ، ئۇزۇنە ئۇلىق تاپار. ^{۱۰} ئاغرى دىنگە ئاغورلاماق، ئالدۇرۇمك و ئۇ ئىمك ئۈچۈن گىلەندۇر. ئانا مەن ئالار ياشايش، ئۇل ياشايش بىرەك ئۈچۈن گىلەم.

^{۱۱} «مەن قاۋى چۈپاندىرىن. قاۋى چۈپان قۇيۇنلار ئۈچۈن جانىنى فدا اِدَندۇر. ^{۱۲} ئاقىنا توتولان ئادام قۇيۇنلارنىڭ ئاقىنى چۈپاننى يا-دا ئىسى دۇرلار. شۇنىڭ ئۈچۈن ئال قوردىنىڭ گىلەننى گىرەن، قۇيۇنلار قۇيۇن قاقچاندىر. قورت سۈرىنىڭ ئۈستۈنە چۈرۈپ، ئالارى دارغادىندۇر. ^{۱۳} ئال ئادام قاقچىپ گىلەن، سىسى ئال ئاقىنا توتولاندىر. ئال قۇيۇنلار ئاقدا ھىچ ھىلى قاغىنى ئۆتمەز. ^{۱۴-۱۵} مەن قاۋى چۈپاندىرىن. ئادىل ئاتامنىڭ مەنى، مەن ھەم ئاتامى تانىشىم يالى، مەن قۇيۇنلارنى تانىياندىرىن. ئالار-دا مەنى تانىياندىرلار. مەن قۇيۇنلارنى ئۈچۈن جانىمنى فدا اِدَندۇر. ^{۱۶} مەنىڭ بو ئاخوردان باشقا-دا قۇيۇنلارنى

عيسانىڭ مىسحىدىگىنى اقرار اِدَن آدمى كىسەن قوماق بارادا دىل بىرىكىدىرىدۇلار. ^{۲۳} شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇنىڭ ئىسى بىلەن ئاتاسى: «ئال بىر پىتىشەن بىگىت، ئۇنىڭ ئۇنىڭ» دىدىلار.

^{۲۴} شىللىك بىلەن، فرىسىلار ئالاقى كرى ايكىنچى كىرەك چاغىرىپ، ئانگا: «خوداينىڭ ئاقى ئۈچۈن ئاقىقەتلىك آيت. بىز ئال ئادامنىڭ گۈنە كىرىگىنى بىلەن» دىدىلار. ^{۲۵} گۇرلىرى ئاچىلان ئادام: «ئۇنىڭ گۈنە كىرىگىنى يا-دا دۇلدىگىنى بىلەن. ئۇنى مەن بىر زادى بىلەن: ئال كىرەم، ئىندى گىرەن» دىپ جۇغاپ پىرى. ^{۲۶} «ئال سانگا نەمە ئىدى؟ گۇرۇڭى ئىدىپ ئاچىدى؟» دىپ، ئۇنىڭ يەنە شۇرادىلار. ^{۲۷} ئال بولار: «مەن ئانگا ئىدىم ئاخىرى، ئۇنى دىنگەلەندىگىز. نەمە ئۈچۈن يەنە ئىشەنمەك ئىشەنمەك؟ يا سىز ئۇنىڭ شىگىرتلىرى ئۇلماقچى؟» دىپ جۇغاپ پىرى. ^{۲۸} ئانگا سوۋپ: «ئۇنىڭ شىگىردى سىنىڭ، بىز مۇسەننىڭ شىگىردىدۇر. ^{۲۹} بىز خوداينىڭ مۇسى بىلەن كەلەندىگىنى بىلەن، بو ئادامنىڭ ئۇلسا نىرەندىگىنى-دە بىلەنمەن» دىدىلار. ^{۳۰} ئانگىنى ئادام ئالار شىلە جۇغاپ پىرى: «خايران قالماي! سىز ئۇنىڭ نىرەندىگىنى-دە بىلەنمەن، ئال ئۇلسا مەننىڭ گۇرلىرىمى ئاچىدى. ^{۳۱} خوداينىڭ گۈنە كىرىگىنى بىلەنمەن، ئانا كىم خودايدان قۇرۇپ، ئىشەنمەن، ئانا دىنگەلەن. ^{۳۲} دۇغا كۇرۇڭ گۇرۇڭ ئاچىلماق ھەنەزە چىلى گۇرلۇپ-ئىشىدىلەن زات دۇل. ^{۳۳} ئاگر ئال خودايدان ئۇلماق ئۇلسا، ھىچ زات ئىدىپ بىلەنمەن. ^{۳۴} ئانگا: «سەن ئىدىن-باشا گۈنە ئاچىندە دۇغۇپ، ئىندى بىزە ئاقىل بىرەنمەن» دىدىلار. شىللىكە، ئانا كىسەن قۇرۇپ چىقاردىلار.

^{۳۵} ئانا قۇرۇپ گىلەنلەرنى ئىشەنمەن عيسى ئانگىنى ئادامى تاپىپ: «سەن ئىنسان ئۇلۇن ئايماننىڭ بارمى؟» دىدى. ^{۳۶} ئال ھەم ئانگا: «ئاقا، ئايتسانا، ئال كىمكە؟ مەن ئانگا ئايمان گىلەن» دىپ جۇغاپ پىرى. ^{۳۷} عيسى ئانگا: «سەن ئانا گۇرۇڭ. ئىنە، سىنىڭ بىلەن كەلەنمەن دوران شۇلدۇر» دىدى. ^{۳۸} ئال ھەم: «ئى ئاقام، ئايمان گىلەن» دىپ، ئانگا سىجە ئىدى.

^{۳۹} عيسى ئانگا: «مەن بو دۇنيە گۇرۇمىلار گۇرسون، گۇرۇمىلار كۇر بۇلسون دىپ، ئۇنىڭ چىقارماغا گىلەم» دىدى. ^{۴۰} مۇنى دىنگەل دوران فرىسىلەرنىڭ كىرى ئۇنىڭ: «ئاندا

بار. مَن اَلاری هِم ییغنامالیدیرین. اَلار هِم مَینِگ سِسیمی اِشیدرلر، شُندا بیر سوری، بیر چُپان بَلار.

^{۱۷} «مَن جانیمی قایتادان اَلماق اوچین فِدا اِدیرین. شُل سَبیدن آتام مَنی سَییر. ^{۱۸} جانیمی مَندن هیچ کیم اَلمایار، اُزوم فِدا اِدیرین. مَن جانیمی فِدا اِتمَگه-ده، اُنی قایتادان اَلماغا-دا ایختیاریم بار. مَن بو تابشیریغی آتامدان اَلدیم.»

^{۱۹} بو سُولر سَبیلی، یهودیلرینگ آراسینا یَنه-ده اَنگوشماسیزلیق بُلدی. ^{۲۰} اَلارینگ کَنسی: «اُنی جین اورودیر، اُل دیوانا بُلودیر. نَمه اوچین سیز اُنی دینگَلیرسینگیز؟» دیدیلر. ^{۲۱} باشغالار بُلسا: «بولار دیوانا آدامینگ ایتجاق سُولری دَل. جین کُرلرینگ کُزونی آچپ بیلرمی؟» دیدیلر.

یهودی باشلیغلارینگ ایمانسیزلیغی

^{۲۲} شُل وقت قیشدی و اورشلیمده واقف بایرامچیلیغی اِدیلیردی. ^{۲۳} عیسی عیباداتخانادا سُلیمانینگ اِیوانی دین پرده کُزملپ یُردی. ^{۲۴} یهودی باشلیغلاری اُنونگ داشینا اویشوپ: «سَن هاچانا چَنلی ییزی شَکده ساقلاپ قُجاق؟ اِگر مسیح بُلسانگ، اَچِیغینی ایت» دیدیلر. ^{۲۵} عیسی اَلارا: «مَن سیزه آیتدیم، یَنه سیز ایمان گَتمیرسینگیز. آتامینگ آدی بیلن کُرکرن ایشلریم مَینِگ کیمدیگیمه شاهاتلیق اِدیر. ^{۲۶} یَنه سیز ایمان گَتمیرسینگیز، سَبی سیزه آیدیشیم یالی، سیز مَینِگ قُیونلاریمدان دَل. ^{۲۷} مَینِگ قُیونلاریم سِسیمه قولاق آسیار، مَن هِم اَلاری تانییارین، اَلار مَینِگ ایزما دوشیرلر. ^{۲۸} مَن اَلارا ابدی یاشایش بریرین. اَلار اصلا هَلک بُلماز، هیچ کیم اَلاری مَینِگ اِلیمدن قاقپ اَلماز. ^{۲۹} اَلاری مانگا برن آتام هِمَدن بیکدیر. آتامینگ اِلیندن اَلاری هیچ کیم آلیپ بیلمز. ^{۳۰} مَن و آتام بیردیریس» دَیپ جُغاپ بردی. ^{۳۱} یهودی باشلیغلاری اُنی داشلاجاق بُلوپ، یَنه یُردن داش اَلدیلار. ^{۳۲} عیسی اَلارا: «مَن آتام طارافیندان سیزه کَن یاخشلیقلار اِتدیم. بولارینگ هایسیسی اوچین مَنی داشلاجاق بُلیارسینگیز؟» دیدی. ^{۳۳} یهودی باشلیقلاری اُنکا: «بیز سَنی یاخشی ایش اِدینلیگینگ اوچین دَل-ده، خودایا دیل پتیرینلیگینگ اوچین، یَعنی

اینسان حالینگا اُزونگی خودای حاساپلایانلیغینگ اوچین داشلاجاق بُلیاریس» دیدیلر. ^{۳۴} عیسی اَلارا شِیله دیدی: «شیرِغاتینگیزدا: «مَن دَییرین: سیز خودایلارسینگیز» دَیپ یازیلان دَلمی؟ ^{۳۵} مُقادَس یازغیلاری اویتگَدپ بُلمایاندیغینی بیلنگز قَمی نَمه؟ خودایینگ سُولری گِلن آداملارا «خودایلار» دَیپ اَدلاندریلان بُلسا، ^{۳۶} اُندا نَمه مَنی خودایینگ اُغلی دَینیم اوچین کُفر آیدیان حاساپلایارسینگیز؟ مَنی بُلسا آتام اُزی اوچین سیلاپ-سَچپ، دونه ایدردی. ^{۳۷} مَن آتامینگ ایشلرینی اِتمَین بُلسام، اُندا مانگا ایمان گَتمَرَنگ. ^{۳۸} اِگر-ده اُنونگ ایشلرینی اِدین بُلسام، اُندا مانگا اینانماسانگیز-دا، اِدین ایشلریمه اینانینگ. شُندا آتانینگ مَنددیگینی، مَن هِم آتادادیغما آچق کُر پتیرسینگیز.» ^{۳۹} شُندا اُنی یَنه توتجاق بُلدولار، اِما عیسی اَلارینگ اِلریندن سَپپ قاجدی.

^{۴۰} عیسی یَنه-ده اُرْدن آرناسینینگ آنگری طارافینا، اُوال یحیانینگ آداملاری تَعمید برن پرینه گیتدی و شُل پرده قالدی. ^{۴۱} کَن آداملار اُنونگ یانینا گِلپ: «یحیی هیچ هیلی علامات گُرکُرمسه-ده، اُنونگ بو آدام حاقداقی آیدانلارینینگ باری دُغری میشدق» دَیشدیلر. ^{۴۲} شِیللیکده، اُل پرده کَن آداملار عیسی ایمان گَتمیردیلر.

ایلعازارینگ اَلومی

بیت عَنیا اُباسیندا ایلعازار اَدلی بیر آدام مَریضَلپ یاتیردی. اُنونگ قیز دُغانلاری مَریم بیلن مارتا هِم شُل اُبادا یاشایاردیلار. ^۲ عیسائی عاطیر یاغ قویوپ و آیاغینی ساجی بیلن سوپورن آيال شُل مَریمدی. هاووا، مَریض یاتان ایلعازار مَریمینگ دُغانیدی. ^۳ شِیللیکده، قیز دُغانلار: «ای آقام، سَنینگ قاوی کُرین آدامینگ مَریض یاتیر» دَیپ، عیسی خابار بُلادیلار. ^۴ عیسی مونی اِشیدپ: «بو مَریض اُنونگ اَلَمگی اوچین دَل-ده، خودایینگ بیکلنپ، بو بیلن خودایینگ اُغلونینگ بیکلیک قازانماغی اوچیندیر.» ^۵ عیسی مارتانی، اُنونگ قیز دُغانسینی و ایلعازاری قاوی کُریددی. ^۶ اِما ایلعازارینگ مَریض

أَلْمَز. سَن شونگا اینایارسینگمی؟» دیدی. ۲۷ أَل عیسی: «هاووا، آقام. مَن سَنینگ شو دونیه گِلْمَلِی خودایینگ اُغلی مسیحیدیگینگه اینایارین» دیدی.

۲۸ مارتا شیلَه دینسَنگ، قیز دُغانی مریمی چاغیرماغا گیتدی. اُنی بیر چته چکیپ: «اُستاد شو یرده. اُل سَنی چاغیریار» دیدی. ۲۹ مریم مونی اِشیدن واقتینا یریدن توروپ، عیسانینگ یانینا گیتدی. ۳۰ عیسی هِنیز اُبا گیرمندی، اُل هِنیز هَم مارتانینگ قارشیلان یریندی. ۳۱ ایده مریمینگ یانیندا بُلُپ، اُنکا گُونلیک یرین یهودیلر اُنونگ هاوولوقماچ چقیپ گیدننی گُردولر. اُل اُغلاماق اوچین قبرا طارف باریاندر دیپ گومَن اِدیپ، اُلا اُنونگ ایزندان گیتدیلر. ۳۲ مریم عیسانینگ دوران یرینه گلدی. اُنی گُروپ، آیقلارینا ییقیلدی-دا: «ای آقام، سَن شو یرده بُلان بُلسادینگ، دُغانیم اَلْمَزدی» دیدی. ۳۳ مریمینگ و اُنونگ بیلن بیلَه گِلن یهودیلرینگ اُغلا یانینی گُرنده، عیسانینگ قالبینی قاتی قینانچ قاپلاپ، یورگی قییلدی. ۳۴ اُل: «اُنی نیرده جایلا دینگیز؟» دیپ سُرادی. اُنکا: «ای آقام، گِل، گُر» دیدیلر. ۳۵ عیسانینگ گُز لیریدن دوومه-دوومه یاش آقدی. ۳۶ شندا یهودیلر: «سِرادینگ، اُل اُنی نهیلی قاوی گُرن میشدیق!» دیشدیلر. ۳۷ کبیرلری بُلَسا: «کُرونک گُزونی آچان آدام ایلعازاری-دا اَلْمُودِن اَلِپ قالپ بیلْمَزیدی؟» دیشدیلر.

عیسی ایلعازاری دیرلدیر

۳۸ شَل وقت عیسانینگ یورگی دیلیم-دیلیم بُلُپ، قابرینگ یانینا باردی. قابر بیر داغینگ اولی دِشِگیندیدی، اُنونگ اُغزینا بُلَسا داش قُیُودیلار. ۳۹ عیسی: «داشی آیرینگ» دیدی. مَرَحْمِیَنگ قیز دُغانی مارتا اُنکا: «ای آقام، اُل اِیْم پُرساندر، اُنی جایلا نیمیزا دُرت گون بُلدی آخیری» دیدی. ۴۰ عیسی اُنکا: «اگر ایمان گِیرسَنگ، خودایینگ بیکلیگینی گُرسَنگ دیْمَنمیدیم می؟» دیدی.

۴۱ شیللیکده، داشی آیردیلار. عیسی گُزونی آسمانا تیکپ: «ای آتا، مَنی اِشیدنینگ اوچین سانگا شوکور اِدیرین. ۴۲ سَن مَنی هِمیشه-ده اِشیدنیدِگینگی بیلیرین. اِما بو سُرلری شو یرده دوران خالق اوچین، مَنی سَنینگ

یاتاندیغینی بیلَسه-ده، عیسی بُلان یرینده پنه یکی گون قالدی.

۷ موندان سَنگ عیسی شَگِیرتَرنه: «یهودیَه قایدایلینگ» دیدی. ۸ شَگِیرتَری اُنکا: «ای اُستاد، یهودی باشلیغلارینینگ سَنی داشلا جاق بُلانلاری یانگی دَلْمیدی؟ سَن پنه-ده شَل یره گیتچک بُلیارسینگمی؟» دیدیلر. ۹ عیسی اُلا: «گوندیز اُنایکی ساغاتدان عیبارت دَلْمی؟ کیم گوندیز یُرسه بودریْمز، سَبَبی اُل بو دونیه نینگ نورینی گُرنیدر. ۱۰ اِما گِیجَه یُریْن آدام بودرر، سَبَبی اُندا نور یُقدور» دیپ جُغاب یردی. ۱۱ سَنگرا عیسی اُلا پنه-ده: «دُستومیز ایلعازار اوقلاپ یاتیر. مَن شنی اُیارقاق اوچین گیدیرین» دیدی. ۱۲ شَگِیرتَری اُنکا: «ای آقا، اوقلاپ یاتان بُلَسا شفا تاپار» دیدیلر. ۱۳ عیسی اُنونگ اُلندِگی حاقدا آید یاردی، یَنه اُلا ماقصادی اوقی حاقدا آید یاندر گومَن اِدتیلر. ۱۴ شیللیکده، عیسی اُلا آچِیغینی آیتدی: «ایلعازار اَلُودیلر. ۱۵ ایمان گِیرمِگینگیز اوچین، مَن سیزینگ خاطیرینگیزا اُل یرده بُلماندِیغِما بَگِیرین. ایندی بُلَسا، یُرینگ، اُنونگ یانینا گیدیلینگ.» ۱۶ شندا اِکیز لاقابلی توما دین شَگِیرت بیلکی شَگِیرتله: «یُرینگ، ییز هَم گیدیلینگ-ده، عیسی بیلن بیلَه اُللینگ» دیدی.

عیسی، دیرلش و یاشاییش

۱۷ عیسی بیت عَنیا گِلنده، ایلعازارینگ جایلانانینا اِیْم دُرت گون بُلان میشدیق. ۱۸ بیت عَنیا اورشلیمدن باری-یُغی اوچ کیلومتر داشلیقدا یرلشردی. ۱۹ مارتا بیلن مریمه گُونلیک پَرْمَگه کَن یهودیلر ایلعازارینگ آیدینا گِلیدیلر. ۲۰ مارتا عیسانینگ گِلینینی اِشیدپ، اُنی قارشیلانماغا چیقدی. مریم بُلَسا ایده قالدی. ۲۱ مارتا عیسی: «ای آقام، سَن شو یرده بُلان بُلسادینگ، دُغانیم اَلْمَزدی. ۲۲ حَضِر هَم خودایدان نَمه دِیْلَسَنگ، سَنینگ دِیْلِگینگی بیتیرجِگینی بیلیرین» دیدی. ۲۳ عیسی اُنکا: «دُغانینگ دیرلر» دیدی. ۲۴ مارتا بُلَسا: «مَن آخیرات گون، یَعْنی قیامات گونونده اُنونگ دیرلجِگینی بیلیرین» دیدی. ۲۵ عیسی اُنکا: «دیرلِشَم و یاشایِشام مَندیرین، مانگا ایمان گِیرن اَلْسَه-ده یاشار. ۲۶ کیم مانگا ایمان گِیرپ یاشایان بُلَسا، اُل اصلا

«نَهیلی فیکرِ دیرِسینگیز؟ اُل بایراما گِلمِز؟»
 دیشیردیلر. ^{۵۷} یلباشچی کاهینلار بیلن فریسیلر بلسا عیسانی
 توتماق اوچین، اُنونگ نیردیدیگینی کیم بیلین بلسا، خابار
 برمکلرینی تابشیریدیلر.

مریم عیسی سُنبل یاغینی چالبار

مَتّی ۲۶:۶-۱۳؛ مَرْفُس ۱۴:۹-۳

۱۲ پَسَح بایرامینا آلتی گون قالاندا، عیسی
 ینه بیت عَنیا باردی. عیسانینگ دیرلِدن
 ایلعازاری-دا شُل پرددی. ^۲ اُل پرده عیسانینگ خُرماتینا
 ناهار بریدلی. مارتا خیدمات ایدردی، ایلعازار بلسا میهمانلار
 و عیسی بیلن بیر ساچاغینگ باشیندا اُتیردی.

^۳ اُنسنگ مریم بیر لیتر باهالی صاب-آراسا سُنبل عطیر
 یاغینی گتیردی-ده، عیسانینگ آیاقلارینا چالپ، سُنْگرا
 ساچی بیلن سوپوردی. عطیر یاغینگ ایسی اُونْگ ایچینه
 دُلدی. ^۴ شُل وقت اُنونگ شَگیرتَلرینینگ بیر، اُنْگا
 خاینلیق اِتمَگی یورگینه دوون یهودا اِسخریوطی: ^۵ «نَمه
 اوچین بو عطیر یاغی ساتیلپ، اُنونگ پولی قاریلار
 پایلانمادی؟ مونونگ باهاسی بیر ییلّیق ایش حاقینا* بارابار
 آخیری» دیدی. ^۶ اُل مونی قاریلارینگ غامینی اییمک
 اوچین دَل-ده، اُزونینگ اُغرودیغی اوچین آیدیاردی. سَببی
 اُل هَمْلَرینگ پول تُرباسینی گُرن بُلُپ، نَمه بریلسه، اُزی
 آلیپ یُردی. ^۷ اِما عیسی اُلازا: «ایالا دِگمَگ! اُل مَنی
 جایلانجاق گونومه تایارلاماق اوچین شِیله اِندی. ^۸ قاریلار
 هَمیشه سیزینگ یانینگیزدا بُلار، اِما مَن سیزینگ یانینگیزدا
 هَمیشه بُلمارین» دیدی.

^۹ یهودیلردن بیر اولی جِماغات عیسانینگ اُل یرددیگینی
 اِشیدپ، دینگه بیر عیسانی دَل، اُندان باشغا، اُنونگ
 دیرلِدن ایلعازارینی-دا گُرمَگه گلدیلر. ^{۱۰} شُونْگ اوچین
 یلباشچی کاهینلار ایلعازاری-دا اُلدورمگینگ ماصلاحاتینی
 اِتدیلر. ^{۱۱} چونکی کَن یهودیلر یلباشچیلاردان یوز اُووروپ
 ایلعازار سَبپلی عیسی ایمان گتیریدیلر.

ایبرندینگینگه ایمان گتیرسینلر دِیپ ایتدیم» دیدی. ^{۴۳} شو
 سَزلِرْدن سَنگ اُل قاتی سِس بیلن: «ایلعازار، داشاری چیق!»
 دِیپ قیغیردی. ^{۴۴} اِلْری، آیاقلاری کَفنه دُلانان، یوزی یالیق
 بیلن ساریلان مَرْحوم قایردان چیقدی. عیسی اُلازا: «اُنونگ
 کَفنینی آیرینگ، دِگمه، گیتسین» دیدی.

عیسانی اُلدورمک باراداقی دیلبیرلشیک

مَتّی ۱۰:۲۶-۵؛ مَرْفُس ۱۴:۲-۱؛ لوقا ۲۲:۱-۲

^{۴۵} شِیللیکده، مریمینگ یانینا گِلن یهودیلرینگ کَنسی
 عیسانینگ اِدن ایشینی گُروپ، اُنْگا ایمان گتیردیلر.
^{۴۶} بیرنَجسی بلسا بارپ، عیسانینگ اِدن ایشلرینی فریسیلره
 گورونْگ بریدیلر. ^{۴۷} اُنسنگ یلباشچی کاهینلار بیلن فریسیلر
 مَجْلِس قوروپ: «نَمه اِتمَلی؟ بو آدام کَن علاماتلار گُکَزیر.
^{۴۸} اُنْگا یُل بَرسک، اُنْدا هَمْلَر اُنْگا ایمان گتیرر. رومیلار هَم
 گَلپ، عیباداتخانامیزی و خالقیمیزی یُق اِدرلر» دیدیلر.
^{۴۹} اُلازینگ آراسیندا شُل ییل باش کاهین بُلان قیافا-دا باردی.
 قیافا اُلازا: «سِز هیچ زادی بیلَمِرسینگیز. ^{۵۰} هَممه خالقینگ
 هَلک بُلانیندان، بیر آدامینگ خالق اوچین اُلْمگی سِزه
 خاص پیدالیدیر. سِز نَمه مونْگا دوشونْگُزْمی؟» دیدی.
^{۵۱} اُل مونی اُز-اُزونْدن اَیتمادی. شُل ییلینگ باش کاهینی
 بُلماق بیلن اُل عیسانینگ یهودی میلّتی اوچین اُلْجگینی
 اُوندن بیلپ ایتدی. ^{۵۲} اُل دینگه بیر شُل میلّت اوچین
 دَل-ده، شُنْدا خودایینگ پیتیران فرزندلرینی بیر پره بیغناپ
 بیرلشدیرمک اوچین هَم اُلْملیدی. ^{۵۳} شِیللیکده، شُل گونْدن
 باشلاپ، عیسانی اُلدورمک اوچین دیل بیریکدیردیلر.
^{۵۴} شُنْدان سَنگ عیسی یهودیلرینگ آراسیندا اَشْکر گِرمَدی.
 اُل بیابانینگ قُلاینداقی اِفرایم شَهرینه گیدپ، شَگیرتَلری
 بیلن شُل پرده قالدی.

^{۵۵} یهودیلرینگ پَسَح بایرامی یاقینلاپدی. یوردونْگ هَممه
 بورچلاریندان گِلن کَن آداملار پَسَحْدن اُنْگ پَکَلْنیش
 سوتلرینی بَرجای اِتمک اوچین اورشلیمه گِلپیدیلر. ^{۵۶} اُلاز
 عیسانی گُزُلیدیلر، عیباداتخانادا دورقلار، بیر-بیرلرینه:

* ۱۲:۵: بیر ییلّیق ایش حاقینا - یونانیچا «اوج یوز دینار».

عیسی اورشلیمه گیریر

مَتَّى ۱۱:۱-۱۱:۱۱؛ لوقا ۱۹:۲۸-۴۰

ایتدیلر. ۲۲ فیلیپس هم مونی آندریاسا آیتدی. اُنسنگ آندریاس بیلن فیلیپس بيله گیدیپ، عیسی آیتدیالر.

۲۳ عیسی اُلا را شيله جُغاپ بردی: «اینسان اُغلونینگ بیکیلنملی وقتی گلدی. ۲۴ من سیزه دُغروسینی آیدیارین، بوغدا دَنه سی پره قاجیپ اُلمسه، یکه دَنه بُلوپ قالار، اِما اِگر اُلمسه، کَن حاصل برر. ۲۵ جانینی شُیین اُنی بیتیرَندیر، اِما بو دونیه ده کیم جانینی ییگَرَنین بُلسا، اُنی ابدی یاشایش اوچین ساقلایاندیر. ۲۶ کیم مانگا خیدمات اِتمک ایسلین بُلسا، ایزما دوشسین. من نیرده بُلسام، مَنینگ خیدمات کَرم-ده شُل پرده بُلار. مانگا خیدمات اِدن آدامی آتام خُرمتلار.

۲۷ «حَضر مَنینگ یورگیم غام-غوصّا باتیار. من نَمه دییین؟ اِی آتا، منی شو واقتدان آزاد اِت، دییینمی؟ یُق، من اُزوم شو وقت اوچین گلدیم آخیرین. ۲۸ اِی آتا، آدینگ بیکیلندیر!» شُندا آسماندان: «من آدیمی بیکیلندیردیم و پنه-ده بیکیلندیرین» دِین سِس گلدی. ۲۹ اُل پرده دوران جِماغات مونی اِشیدپ: «آسمان گوپورددی» دیدیلر. کَبیرلری بُلسا: «اُنونگ بیلن بیر پریشده کِیلشدی» دِیشدیلر. ۳۰ عیسی اُلا را: «بو سِس مَنینگ اوچین دَل-ده، سیزینگ اوچین گلدی. ۳۱ ایندی بو دونیه نینگ حُکوم اِدیلمی وقتی گلدی. اینه، بو دونیه نینگ رُئیسی فُلولوپ چیقاریلار. ۳۲ پَرِدَن یُقاری کُتیریلیمده، من همّه اینسانلاری اُزومه چَکَرین» دِیپ جُغاپ بردی. ۳۳ عیسی مونی نهیلی اُلوم بیلن اَلجِگینی بیلدیرمک اوچین آیتدی.

۳۴ جِماغات اُنکا قارشى بُلوپ: «تورات دا آیدیلشینا کُره، مسیح اِبدی قالمالیدیر. اُنسنگ ندیپ سن: "اینسان اُغلی یُقاری کُتیریلملیدیر" دِیسینگ؟ اُل اینسان اُغلی دِیسینگ کیم؟» دِیپ سُرادیالر. ۳۵ عیسی اُلا را: «نور سیزینگ آرانگیزدا پنه آز وقت بُلار. نور بارقا، نوردا گزینگ، شُندا اوستونگیزی قارانگقیلیق باسماز. چونکی قارانگقیلیقدا گزین اُزونینگ نیرّه باریانی بیلین دَلدیر. ۳۶ نور هَنیز یانینگیزداقا، نور ایمان کُتیرینگ، شُندا نورینگ فرزندلری بُلارسینگیز» دیدی. عیسی بولاری آیدانسنک، اُلا رینگ یانلاریندان گیدیپ گوزگندی.

۱۲ اِرتسی گون بایرامچیلیغا گِلن اولی جِماغات عیسانینگ اورشلیمه گِلینینی اِشیتدی. ۱۳ آداملار خُرما شاخالارینی اَلپ، اُنی قارشىلاماغا چیقادیالر. اُلا ر شيله دِیپ قیغیریشیاردیلار:

«خودایا اُگولر بُلسون!

خودایینگ آدیندان گِلینه موبارک بُلسون!

اسرائیل پادیشاهسینا موبارک بُلسون!»

۱۴-۱۵ اِدیل مُقَدّس یازغیلاردا:

«فُرقما، اِی صَهیون قیزی!

اینه، پادیشاهینگ کورّه اِشگه مینپ گَلیر»

دِیپ یازیلیشی یالی، عیسی بیر کورّه اِشک تاپپ میندی. ۱۶ شَگیرلری شُل وقت بو زاتلارا دوشونمَدیلر. اِما عیسی بیکیلندیریلندِن سُنْگرا بو سُرلرینگ اُل حاقیندا یازیلاندىغی و اُز لرینینگ مونی یازیلیشی یالی اِندیکلری اُلا رینگ یادلارینا دوشدی.

۱۷ عیسی ایلعازاری قایردان چاغیرپ دیرلَندَه، کَن جِماغات بو واقانی گُردی. ایندی اُلا ر بو حاقدا هَمْلره گورونگ بریردیلر. ۱۸ شُونونگ اوچین عیسانینگ گُرکَرَن بو علامات بارادا اِشیدِن کَن آداملار اُنی قارشىلاماغا چیقادیالر. ۱۹ شِیلِیکده، فَرِیسِیلر بیرى-بیرینه: «گُرینگیزی، اِلمیزدِن هیچ زات گَلِمیر. هَمّه دونیه اُنونگ ایزینا دوشدی!» دِیشیردیلر.

عیسی اَلجِگینی اُوندِن آیدیار

۲۰ بایرامچیلیقدا عیبادات اِتمگه اورشلیمه گِلنلرینگ آراسیندا بیرنچه یونانیلار-دا باردی. ۲۱ اُلا ر جِلینینگ بیت صیدا شَهریندِن بُلان فیلیپسینگ یانینا گَلپ: «اِی آقا، بیز عیسانی گُرْمک ایسلیریس» دِیپ، اُندان خاهیش

یهودیلرینگ اینامسیزلیغی

۳۷ عیسی یهودیلرینگ گزیرینینگ اؤونده شونجا کن
علاماتلار گزرن هم بلسا، اَلار اَنگا ایمان گتیرمدیلر.
۳۸ بولارینگ باری إشعیا پیغامبارینگ:

«ای خودای، بیزینگ خاباریمیزا کیم ایناندی؟
خودایینگ گویچ-قودراتی کیمه آیان بُلدی؟»

دیپ آیدان شو سزونینگ برجای بِلماغی اوچین شیلَه بُلدی.
۳۹ حاققاتدان هم، اَلار اینانیپ بیلیمیدیلر. مونگا گَرَه،
إشعیا اَلار حاقدا پنه شیلَه دیپدیر:

۴۰ «خودای اَلارینگ گزیرینی کُر اِندی،
یورکلرینی قاتیتدی.

دِگمه، گزیری بیلن گُرمسینلر،

قولاقلاری بیلن اِشیتَمسینلر،

یورکلری بیلن دوشونمَسینلر،

مانگا دُنوپ، شفا تاپماسینلار.»

۴۱ إشعیا عیسانینگ بیکیلگینی گُروپ، بو سزلی اَل حاقدا
آیدیدیر. ۴۲ مونگا باقمازدان، یهودی اولیلارینینگ کَنسی
اَنگا ایمان گتیردیلر، اِمّا فریسیلر اوچین ایمانلارینی آچیق
اِعلان اِتمیدیلر، سَببی اَلار کَنسه دَن قُولماقدان قُرقیاردیلار.
۴۳ چونکی اَلار اینسانلارینگ اُگوسینی خودایینگ اُگوسیندن
قاوی گُردولر.

۴۴ عیسی بلسا قاتی سِس بیلن شیلَه دیدی: «مانگا ایمان
گتیرن مانگا دَل-ده، منی ایبرنه ایمان گتیرندیر. ۴۵ منی
گُرن، منی ایبرنی-ده گُرنیدیر. ۴۶ مانگا ایمان گتیرن هر کِس
قارانگفیلقدن قالماسین دیپ، من دونه نور بُلوپ گلدیم.
۴۷ سزلیمی اِشیدپ، اَلاری برجای اِتمدیگینگ اوستوندن
حُکوم چیقارمارین. سَببی من دونه نینگ اوستوندن حُکوم
چیقارماغا دَل-ده، اُنی نجات برمگه گلدیم. ۴۸ منی رد
اِدیپ، سزلیمی قبول اِتمینینگ اوستوندن حُکوم چیقارماق

باردیر. مَنینگ شو آیدان سزلیم آخیرات گون اُنونگ
اوستوندن حُکوم چیقارار. ۴۹ سَببی من اَز-اُزومدن کِیلیمدیم.
منی ایبرن اَتَا نَمه اَیتمالیدیغیمی، نَهیلی سزلیمیدیغیمی
مانگا اُزی تابشیردی. ۵۰ اُنونگ تابشیریشینینگ بلسا اِندی
یاشایشا قاوشوریاندیغینی بیلیرین. شُونونگ اوچین اَتام مانگا
نَمه تابشیران بلسا، من سیزه دینگه شنی آیدیاندرین.»

عیسی شگیرتَلرینینگ آیاغینی یوویار

۱۳ پَسح بایرامی یاقینلادی. عیسی بو
دونه دَن آریلیپ، آتاسینینگ یانینا گیتَملی
ساغادینینگ گِلندیگینی بیلیردی. عیسی بو دونه ده
اُزونینگکیلری همیشه شیدی، اَلاری آخیری گونه چنلی
شیدی.

۲ شام واقتیدی. شیطان اِیم شمعونینگ اُغلی
یهودا اِسخریوطینینگ یورگینه عیسی خاینلیق اِتمک
فیکرینی سالیپدی. ۳ عیسی آتاسینینگ هممه زادی اُز
ایختیارینا برندیگینی، اُزونینگ خودایدان گِلپ، خودایا
گیتجکدیگینی بیلیردی. ۴ شُونونگ اوچین اَل شامینگ
باشیندان توروپ، دُنونی چیقاردی-دا، بیر چالقیش بیلن
بیلینی قوشادی. ۵ اُنسنگ بیر لَگنه سو قویدی-دا،
شگیرتَلرینینگ آیاقلارینی یوویپ، قوشانان چالقیشی بیلن
سوپورمگه دوردی.

۶ عیسی شمعون پطرسینگ یانینا گِلنده، پطرس اَنگا:
«ای آقام، سَن مَنینگ آیاغیمی یوجاق بُلیارمینگ؟»
دیددی. ۷ عیسی اَنگا: «مَنینگ اِدین ایشیمه هَنیز عاقیلینگ
چاتمایار، مونگا سَنگرا دوشورسینگ» دیددی. ۸ پطرس
اَنگا: «بُق، من سانگا آیاغیمی اصلا یوودورمارین!»
دیددی. اِمّا عیسی اَنگا: «اگر یووماسام، اُندا مَنینگ
بیلن شَریکدشلیگینگ بُلماز» دیپ جُغاب بردی. ۹ شمعون
پطرس اَنگا: «ای آقام، اُندا دینگه آیاغیمی دَل، اِلیمی-ده،
باشیمی-دا یو» دیددی. ۱۰ عیسی اَنگا: «یوونان آدامینگ
دینگه آیاغینی یووماقدان باشغا حاجاتی یُقدور، هممه بَدنی
تَمیزدیر. سیز هم پَکسینگیز، یُنه هَمَنگیز دَل» دیددی.

«شو چُرگی اُقارا باتیرپ، کیمه برسم، اُل شُلدور» دیپ جُغاپ بردی. اُنسنگ اُل چُرگی اُقارا باتیردی-دا، اُنی شمعونینگ اُغلی یهودا اسخریوطیا بردی. ۲۷ چُرگی آلان واقتینا، یهودانینگ ایچینه شیطان گیدی. عیسی اُنکا: «نمه اِتچک بُلسانگ، تیزرک اِت» دیدی. ۲۸ مونی عیسانینگ اُنکا نمه اوچین آیدانینا اُتورانلارینگ هیچ بیر دوشونمیدی. ۲۹ پول تُربا یهودادا بُلانسنگ، کبیرلری عیسی اُنکا: «بایرام اوچین بیزه گرک زاتلاری ساتین آل» یا-دا «قاریلارایر آز پول پایلا» دیتدیر دیپ دوشوندیلر. ۳۰ یهودا بُلسا چُرگی آلان واقتینا داشاری چقیپ گیتدی و قارانگهی دوشوپدی.

عیسی پطرسینگ اینکر اِتچکدیگینی آیدیار

مَتی ۲۶:۳۱-۳۵؛ مَرُفَس ۱۴:۲۷-۳۱؛ لوقا ۲۲:۳۱-۳۴

۳۱ یهودا چقیپ گیدنسنگ، عیسی شیلَه دیدی: «ایندی اینسان اُغلی بیکیلندیریلدی، خودای-دا اُنونگ اوستو بیلن بیکیلندیریلدی. ۳۲ اِگر خودای اینسان اُغلونونگ اوستو بیلن بیکیلن بُلسا، اُنی هم از بیکیلگینه شریک ادر. هاووا، اُنی شُل واقتینگ اُزونده بیکیلندیرر. ۳۳ بالالاریم! من ایندی سیزینگ بیلن اوزاق بُلمارین. سیز منی آغزارسینگیز، ینه یهودیلره آیدانیمی سیزه-ده آیدیارین: «مینگ گیتچک یریمه سیز باریپ بیلمرسینگیز.» ۳۴ سیزه بیر تَرَه حُکوم بریرین: بیر-بیرینگیزی سُیونگ. مینگ سیزی سُیشوم یالی، سیز-ده بیر-بیرینگیزی سُیونگ. ۳۵ اِگر بیر-بیرینگیزی سُیسینگیز، هَمِلر سیزینگ مینگ شگیردیمدیگینگیزی بیلرلر.»

۳۶ شمعون پطرس عیسادان: «آقام، سِن نیرَه باریارسینگ؟» دیپ سُرادى. عیسی اُنکا: «سِن مینگ بیلن حَضیر گیدپ بیلمرسینگ، ینه سُنکرا باریپ بیلرسینگ» دیپ جُغاپ بردی. ۳۷ پطرس اُنکا: «آقام، نمه اوچین من سنینگ بیلن حَضیر گیدپ بیلمرین؟ من سنینگ اوچین جانیمی فدا اِتَمگه-ده تاییار» دیدی. ۳۸ عیسی اُنکا: «سِن مینگ اوچین جانینگى فدا ادرسینگى؟ من سانگا دُغروسینی آیدیارین، خُرز قیغیرمازدان اُنک، سِن منی اوچ گرک اینکر ادرسینگ» دیپ جُغاپ بردی.

۱۱ عیسی اُزونه کیمینگ خایینلیق اِتچکدیگینی بیلردی. شُونگ اوچین-ده «هَمَنگیز پک دَل» دیپدی.

۱۲ عیسی اُلارینگ آفاقلارینی یووپ بُلانندان سَنگ، دُونی گیدی-ده، پنه ساچاق باشینا گچپ اُتوردی و اُلارا شیلَه دیدی: «سیزه نمه اِدنیمه دوشونیرسینگیزمی؟ ۱۳ سیز مانگا اُستاد و آقا دیپ، دُغری آیدیارسینگیز، سَبی من شُلدورین. ۱۴ اِگر من سیزینگ آقانگیز و اُستادینگیز بُلپ-دا، آیاغینگیزی یووان بُلسام، اُندا سیز-ده بیر-بیرینگیزینگ آیاغینی یوومالیسینگیز. ۱۵ مینگ سیزه اِدنیمی، سیز هم بیر-بیرینگیزه ادرسینگیز دیپ، من سیزه نمونه گرکردیم. ۱۶ من سیزه دُغروسینی آیدیارین، قول آقاسندان بیک دلدیر، ایریلن-ده اُزونی ایرلن بیک دلدیر. ۱۷ اِگر بو زاتلارا دوشونپ، اُلاری برجای اِتسینگیز، خوشوقت بُلارسینگیز.»

عیسی خیانات اِدیلگی

۱۸ «من سیزینگ هَمَنگیز حاقدای ایتمایارین. من از سایلانلاریمی بیلیرین. اِما، قُی، بو مُقَدَّس یازغیلاردای: «حتی دوزومی این مانگا خیانات اِتدی» دین سُرلر برجای بُلسون. ۱۹ من سیزه نمه بُلجاغینی اُووندن آیدیارین. بولار یرنه یتن واقتی سیز مینگ کیمدیگیمه گر پتیرسینگیز، مانگا اینانارسینگیز. ۲۰ سیزه دُغروسینی آیدیارین، مینگ ایرن آدمیمی قبول اِدن منی قبول اِدندیر، منی قبول اِدن بُلسا، منی ایرنی قبول اِدندیر.»

۲۱ بو زاتلاری آیدانان سَنگ، عیسانینگ یورگینی غوصّا قاپلادی. اُل: «سیزه دُغروسینی آیدیارین، سیزینگ بیرینگیز مانگا خایینلیق ادرسینگیز» دیپ، آچیق ایتدی. ۲۲ شگیرتلری اُنونگ مونی کیمه قاقدرپ آیدانینی بیلن، باشاغالیق بیلن بیر-بیرلرینه سِر اِدشیدیلر. ۲۳ ساچاق باشیندا شگیرتلردن بیر عیسانینگ قاپدالیندا یاپلانپ اُتوردی. اُل عیسانینگ سُیگولی شگیردیدی. ۲۴ شمعون پطرس اُنونگ کیمه قاقدرپ آیدانینی سَراماگی یانگهی شگیرده ایشارا اِتدی. ۲۵ اُل هم عیسی یاپلانپ اُتورشینا اُندان: «ای آقام، اُل کیم؟» دیپ سُرادى. ۲۶ عیسی:

عیسی - خودایا التین پیکجه یل

۱۴

عیسی ینه سوزه باشلادی: «یورگینگیز غوصّا باتماسین. خودایا ایمان گتیرینگ، مانگا-دا ایمان گتیرینگ. ۲ آتامینگ اُونده یاشاماغا پیر کَندیر. شیشه بُلَماسا، مَن سوزه: ”پیر تاییارلاماغا باریارین“ دیرمیدیم؟ ۳ گیدیپ، سیزینگ اوچین پیر تاییار اِدنیمدن سَنگرا، ینه گلیپ، سیزی اَز یانینما آلیپ گیدرین. مَنینگ بُلَیان پیریمده سیز هَم بُلارسینگیز. ۴ سیز مَنینگ باریان پیریمه التین یلی بیلیرسینگیز.»

۵ توما اَنگا: «ای آقا، بیز سَنینگ نیرَه باریانینگ بیلیمسک، یلی نیرِدن بیللی؟» دیدی. ۶ عیسی اَنگا: «یل، حقیقات و یاشایش مَندیرین، مَنسیر هیچ کیم آتانینگ یانینا باریپ بیلیمز. ۷ اِگر مَنی تانسانگیز، آتامی-دا تانبارسینگیز. ایندین سَنگرا اَنی تانبارسینگیز و اَنی گردونگیز» دیدی.

۸ فیلیپس اَنگا: «ای آقام، آتانی بیزه گُزیز، بیزه شُل بُلیار» دیدی. ۹ عیسی اَنگا شیشه دیدی: «ای فیلیپس، مَن سیزینگ بیلن شیشه کَن وقت بُلسام-دا، مَنی تانمادینگمی؟ مَنی گُرَن آتانی-دا گُرَندیر. سَنینگ ”آتانی بیزه گُزیز“ دیمَنگ نَمه؟ ۱۰ مَن آتادادیغما، آتانینگ هَم مَندیدینگنه سَن ایمان گتیرمیرسینگمی؟ سیزه آیدیان سُرلیریمی مَن اَز-اَزومدن آیتمایارین. ترسینه، مَنده یاشایان آتام مَنینگ اوستوم بیلن اَز ایشلیرینی اِدیر. ۱۱ مَن آتادادیغما، آتانینگ-دا مَندیدینگنه ایمان گتیرینگ. هیچ بُلماندا، گُرکرن ایشلیریم اوچین ایمان گتیرینگ. ۱۲ سیزه دُغروسینی آیدیارین، مانگا ایمان گتیرن مَنینگ بیتیرن ایشلیریمی-ده بیتیرر، حتّی بولاردان هَم خاص بیک ایشلیری بیتیرر. سَبی مَن آتانینگ یانینا باریارین. ۱۳ آتام اُغلونونگ اوستو بیلن بیکلیر یالی، مَنینگ آدیم بیلن نَمه دِلسَنگیز، دِلیگینگیزی بیتیررین. ۱۴ هاووا، مَنینگ آدیم بیلن مَندِن نَمه دِلسَنگیز، دِلیگینگیزی پرجای اِدیرین.

عیسی مُقَدّس روحی واعدای بریر

۱۵ «مَنی سُبَین بُلسانگیز، حُکوملیرینی پرجای اِدینگ. ۱۶-۱۷ مَن آتامایالبارارین، اُل سیزه هَمیشه سیزینگ بیلن بُلجاق باشغا بیر حِمایاتچی، یعنی حقیقات روحونی برر و

دونیّه اَنی قابول اِدیپ بیلیمز، سَبی دونیّه اَنی نه گُزیر، نه-ده تانبار. ۱۸ یَنه سیز اَنی تانبارسینگیز، سَبی اُل سیزینگ آرانگیزدا یاشاپ، ایچینگیزده بُلار.

۱۸ «مَن سیزی یَتیم قُیمارین، ینه یانینگیزا قایدیپ گُلرین. ۱۹ اَز سالیمدان سَنگ دونیّه مَنی گُرمز، اِما سیز گُرسینگیز. مَنینگ یاشایاندیغیم اوچین، سیز-ده یاشارسینگیز. ۲۰ شُل گون مَن آتامدادیغما، سیز مَندیدینگیزه و مَن هَم سیزددیگیمه گُر پتیررسینگیز. ۲۱ مَنینگ حُکوملیریمی پرجای اِدین کیشی مَنی سُبَندیر. مَنی سُبَینی آتام-دا سُبِر. مَن هَم اَنی سُبِرین و اُزومی اَنگا اَشکَر اِدیرین.»

۲۲ شُندا اِسخریوطی دَل-ده، بیلکی یهودا عیسادان: «ای آقام، نَمه اوچین سَن اُزونگی دونیّه دَل-ده، بیزه اَشکَر اِتَمک ایسلیرسینگ؟» دِیپ سُرادی. ۲۳ عیسی اَنگا شیشه جُغاپ بردی: «کیم مَنی سُبَین بُلسا، سُرومی پرجای اِدِر. آتام هَم اَنی سُبِر. مَن آتام بیلن اُل آدامینگ یانینا باریپ، اُنونگ بیلن بیلَه مَکان توتارِس. ۲۴ مَنی سُبَین مَنینگ سُرومی پرجای اِدین دَلدیر. سیزینگ بو اِشیدین سُرلیرینگیز مَنینگکی دَل-ده، مَنی ایبرن آتانینگقیدیر.

۲۵ «مَن بو زاتلاری سیزه اُزوم یانینگیزداقام آیدیارین. ۲۶ آتانینگ مَنینگ آدیمدان ایبرجک حِمایاتچیمی، یعنی مُقَدّس روح سیزه هَمّه زادی اُردِر. مَنینگ سیزه آیدان هَمّه سُرلیریمی یادینگیزا سالار. ۲۷ مَن سیزه پاراحتلیق قُیوپ باریارین، اَز پاراحتلیغیمی سیزه پیرین. مَن مونی دونیّه نینگ برشی یالی پرمیرین. یورگینگیز غوصّا باتماسین، قُرقمانگ. ۲۸ سیزه ”مَن گیدیپ باریارین، اِما یانینگیزا قایدیپ گُلرین“ دینیمی اِشیتدینگیز آخیرین. اِگر سیز مَنی چیندان سُبَین بُلسانگیز، مَن آتانینگ یانینا گیدیندیکیمه شاتلاناردینگیز. چونکی آتام مَندِن بیکدیر. ۲۹ مَن سیزه بو زاتلار پیرنه یتمزدن اَنگ آبتدیم، پیرنه یتنِ وقتی ایمان گتیررسینگیز. ۳۰ مانگا ایندی سیزینگ بیلن کپلشِرَه کَن وقت قالمادی، سَبی بو دونیّه نینگ رُیسی گُلیر. اُنونگ مَن بابتدا هیچ هیلی ایختیاری یُقدور. ۳۱ اِما دونیّه مَن آتانی سُبَندیکیمی، آتانینگ اُزومه نَمه تابشیران بُلسا، شُنی پرجای اِدیندیکیمی بیلملیدیر. هانی، تورونگ، بو پیردن گیدیلینگ.»

اوزوم باغی و شاخالار

دونیّه شگیرتلدن ییگرنیر

۱۵

«من حاقیقی اوزوم باغیدیرین و آتام باغباندير. ۱^۱ اُل مَنینگ میوه پرمین هر بیر شاخامی کسپ زینگیار، میوه پرمینی بلسا کن میوه برر یالی اُل اُنی پکلیر. ۲ مَنینگ سیزه آیدان سزوم اوستو بیلن سیز ایندی پکسینگیز. ۳ منده یاشانگ، من هم سیزه یاشاین. اوزوم باغیدان آریلان شاخا اُر-اُزوندن میوه برپ بیلیمیشی یالی، مندن آریلسانگیز، سیز هم میوه برپ بیلیمسینگیز.

۴ «من اوزوم باغیدیرین، سیز شاخالاریسینگیز. کیم منده و من هم اُندا یاشاسام، اُل بُل میوه برر. سیز مندن آیری هیچ زات ادپ بیلیمسینگیز. ۵ کیم منده یاشاماسا، کسپین شاخا کیمین زینگیلیپ، قورار. قوران شاخالاری بلسا ییغناپ، اُدا یاقارلار. ۶ منده مسکن توتوپ، سز لیمی یورگینگیزده ساقلانگیز، نمه دیلسنگیز، سیزه پریر. ۷ سیز کن میوه برپ، مَنینگ شگیرتلدیمدیگینگیز یورگینگیز. مونونگ اوستو بیلن آتام بیکلیز. ۸ آتامینگ منی شیشی یالی، من-ده سیزی سیدوم. مَنینگ شیکیمده قالینگ. ۹ من آتامینگ حُکوملرینی برجای ادپ، اُنونگ شیکوسینه وفالی بُلشوم یالی، سیز هم حُکوملریمی برجای اِتسینگیز، مَنینگ شیکیمه وفالی بُلارسینگیز. ۱۰ من بو زاتلاری سیزه شاتلیغیما شریک بُلوپ، شاتلیغینگیزینگ دُلوپ-آقماغی اوچین آتدیم.

۱۱ «مَنینگ حُکومیم شودور: من سیزی نهیلی شین بلسام، سیز هم بیر-بیرینگیزی شونونگ یالی سیونگ. ۱۲ کیم جانینی دُستلاری اوچین فدا اِتسه، موندان بیک شیکگی یقدور. ۱۳ اِگر حُکوملریمی برجای اِتسینگیز، مَنینگ دُستلاریم بُلارسینگیز. ۱۴ موندان بیلک من سیزه قول دییمین، سَبی قول آقاسینینگ نمه اِدینینی بیلن دلدیر. من سیزه دُست دیرین، سَبی آتامدان اِشیدن همّه زاتلاریمی سیزه آتدیم. ۱۵ سیز منی دَل-ده، من سیزی سایلادیم. من سیزینگ گیدپ، هیچ سُلمایان میوه برمگینگیز اوچین سایلاپ-سچدیم. شنگا گره مَنینگ آدیم بیلن آتادان نمه دیلسنگیز، اُل سیزه برر. ۱۶ مَنینگ سیزه حُکومیم شودور: بیر-بیرینگیزی سیونگ.

۱۷ «دونیّه سیزی ییگرنن بلسا، اُنونگ سیزدن اُنک منی ییگرندیکینی بیلینگ. ۱۸ دونیّه دن بُلان بلسادینگیز، دونیّه سیزی اُزونینگکیلر کیمین سیردی. اِما سیز بو دونیّه دِگیشلی دلسینگیز. من سیزی بو دونیّه دن سایلاپ آلدیم. اینه، شونونگ اوچین هم، دونیّه سیزی ییگرنیر. ۱۹ من سیزه: "قول آقاسیندان بیک دلدیر" دین سزومی یادینگیزا سالینگ. اُلا منی آزارلاسالار، اُندا سیزی-ده آزارلارلار. مَنینگ سزومی برجای اِتسیر، سیزینگینی-ده برجای اِدرلر. ۲۰ اُلا سیزه بو زاتلارینگ همسینی مَنینگ آدیم اوچین اِدرلر، سَبی اُلا منی ایرنی تانیمیارلار. ۲۱ من گلیپ، اُلا آیتمادیق بلسادیم، اُلا گونه کر بُلمازدیلار. ایندی بلسا اِدن گونه لری اوچین باهانا تاپپ بیلمز. ۲۲ منی ییگرنن مَنینگ آتامی-دا ییگرندیر. ۲۳ اِگر من اُلارینگ آراسیندا باشغا هیچ کیمینگ باشارمادیق ایشلرینی گُرکومدیک بلسام، گونه لی بُلمازدیلار. ایندی بلسا اِدن ایشلریمی گُرسیر-ده، مندن هم و آتامدان هم ییگرندیلر. ۲۴ بو بلسا تورات پندا: "مندن ناحق یره ییگرندیلر" دیپ یازیلان سز لرینگ برجای بُلماغی اوچیندیر. ۲۵ «من سیزه آتامدان ایرجک حمایاتچیم، یعنی آتامدان چقان حاقیات روحی گلنده، من حاقدا شاهاتلیق اِدر. ۲۶ سیز هم شاهاتلیق اِدرسینگیز، سَبی اُزال-باشدان مَنینگ بیلن بیلده بُلدونگیز.»

۱۶

«من سیزه بو زاتلاری ایماندان دَنمزلیگینگیز اوچین آتدیم. ۱ سیزی کَنیسه لردن قُورلار. ۲ شیلّه بیر زامان گِلر، سیزی اُلدورمک بیلن هر بیر کیشی خودایا خیدمات اِدیندیرین دیپ گومن اِدر. ۳ اُلا بو ایشلری آتا بیلن منی تانیمیانیدیقلاری اوچین اِدرلر. ۴ بولاری من سیزه حَضرِدن آیدپ قُیارین. وقتی گلنده، بولاری سیزه ایداندیغیمی یادینگیزا سالارسینگیز.

مُقَدّس روحونگ خیدماتی

«سیزه بولاری اُزال-باشدا گورونگ برمدیم، سَبی اُزوم سیزینگ بیلن بیلدیم. ۱ ایندی بلسا من اُزومی ایرنینگ یانینا

واقتى آغىرى چىكىندىر، سېبى آيى-گونى دۇلاندىر. اَمّا چاغا دۇغاندان سۇنگ، اُل چاغانىنگ دونيه اينىلگىنىنگ شاتلىغى بىلن قايغى-غوصانى اونودار. ^{٢٢} سىز هم شىلېسىنگىز، خُصير غام-غوصا چىكىرسىنگىز، اَمّا مَن سىزى پنه گررين، شۇندا گونونگىز خوشبۇلار، هيچ كيم سىزدن شاتلىغىنگىزى آلپ بىلەز. ^{٢٣} شۇل گون مەنن هيچ زات سۇرامارسىنگىز. سىزه دۇغوسىنى آيدىيارىن، مەنىنگ آدم بىلن آتادان نەمە دىلېسىنگىز، اُل سىزه بىر. ^{٢٤} شو وقتا چىلى سىز مەنىنگ آدمىدان هيچ زات دىلمىدىنگىز. دىلنگ، آلارسىنگىز، شاتلىغىنگىز دۇلپ-آقار.

^{٢٥} «مَن بو زاتلارى سىزه مىثاللار بىلن آيتىدىم، ئىنه وقت گىلر، مَن مىثاللار بىلن كېلەن، آتام بارادا آچىق گورونگ بىرىن. ^{٢٦} شۇل گون آتامىدان مەنىنگ آدم بىلن ازونگىز دىلرسىنگىز. مَن سىزىنگ اوچىن آتامىدان دىلمىگىمىنگ حاجاتى بۇلماز. ^{٢٧} چونكى آتامىنگ ازى سىزى سىيەر، سېبى سىز مەنى سىوپ، مَن خودايدان گىلندىگىمە ايناندىنگىز. ^{٢٨} مَن آتامىنگ يانيندان قايدىپ، دونيه گىلدىم. ايندى بۇلسا دونيهنى تىرك اديپ، آتامىنگ يانينا بارىارين.»

^{٢٩} عىسانىنگ شىگىرتلىرى اُنكا: «اينه، ايندى سَن هيچ بىر مىثالسىز، آچىق آيدىارسىنگ. ^{٣٠} سىنىنگ ھەمە زاتلارى بىلندىگىنگە بىز ايندى دوشوندىك. سانكا سۇراق بىر مەنىنگ گىرگى يۇق. ايندى بىز سَن خودايدان گىلندىگىنگە اينانيارىس» دىيدىلر. ^{٣١} عىسى اُلازا: «ايندى چىندان اينانيارىسىنگىزمى؟ ^{٣٢} اينه، وقت گىلر، ايمىم گىلدى ھەم، ھەمىنگىز ايلرىنگىزە پىتراپىشپ گىلرسىنگىز. مەنى يەكە قىوپ گىلرسىنگىز. اَمّا مَن يەكە دلدىرىن، سېبى آتام مەنىنگ بىلندىر. ^{٣٣} بو زاتلارى سىزه، مەندە پاراھاتلىغىنگىز بۇلسون دىيىپ آيتىدىم. بو دونيه دە زەھمت و اذىتىنگىز بۇلار، ئىنه خاطىرچەم بۇلونگ، چونكى مَن دونيهنى پىنگىدىم!» دىيدى.

عيسى ازونە دۇغا ايدىر

بو زاتلارى آيدان سۇنگ، عىسى گۇلرىنى آسمانا تىكىپ، شىلە دىيدى: «اى آتام، وقت گىلدى. اُغلونكى بىيىكلندىر، اُغلونگ ھەم سەنى بىيىكلندىرسىن. ^٢ سَن اُغلا ھەمە اينسانلارنىنگ اوستوندىن ايختىيار بىردىنگ. دىگمە، اُغول ھەم سىنىنگ اُنكا تابشىران ھەمە اينسانلارنىنگا

گىلدىرىن. سىزىنگ هيچ بىرىنگىز مەنن: «نېرە گىلدىرسىنگ؟» دىيىپ سۇرامىارسىنگىز. ^٦ مونگا دىرک بو زاتلارى آيدانىم اوچىن سىزىنگ يورگىنگىز قايغى-غاما باتدى. ^٧ اَمّا مَن سىزه حاقىقاتى سۇللىرىن: مەنىنگ گىتمىگىم سىزىنگ اوچىن پىدالىدىر. مَن گىتمىسم، جەماتچى سىزه گىلەز و گىتسم، اُنى سىزه اىپىرىن. ^٨ جەماتچى گىلن وقتى دونيه نىنگ گونە، عادالات و حۇكوم باباتدا ناھاقدىغىنى بۇلى ادر. ^٩ گونە باراداقى حاقىقات شوندىن عىبارت: آدمالار مانگا ايمان گىتىمىرلر. ^{١٠} عادالات باباتدا بۇلسا، مَن آتامىنگ يانينا گىلدىرىن و موندان بىلک سىز مەنى گۇمرسىنگىز. ^{١١} حۇكوم باباتدا آيتسام، بو دونيه نىنگ رىئىسى مەھكوم ادىلندىر.

^{١٢} «سىزه آيتچاق پنه كَن زاتلارىم بار، اَمّا موندان آرتىغى فىكرىنگە سىغماز. ^{١٣} اَمّا حاقىقات روى گىلن وقتى سىزى ھەمە حاقىقاتا آلپ گىلر. اُل از-ازوندىن كېلەز، نەمە ایشىتسە، شۇنى كېلر و گىلچك زاتلارى سىزه آشكر ادر. ^{١٤} اُل مەنى بىيىكلندىر، سېبى مەنن ایشىدن زاتلارىنى سىزه آشكر ادر. ^{١٥} آتامىنگ ھەمە زاتلارى مەنىنگىكىدر. شۇنىنگ اوچىن مەنن ایشىدن زاتلارىنى سىزه آشكر ادر دىيدىم. ^{١٦} از وقتىدان سۇنگ، سىز مەنى گۇمرسىنگىز، اَمّا كَن وقت گىچمەنگە، پنه مەنى گۇمرسىنگىز.»

قايغىنگىز شاتلىغا اورولر

^{١٧} شۇندا عىسانىنگ كىبر شىگىرتلىرى بىرى-بىرىنە: «اُنونگ: «آز وقتىدان سۇنگ مەنى گۇمرسىنگىز، اَمّا كَن وقت گىچمەنگە، پنه مەنى گۇمرسىنگىز»، شىلە ھەم: «مَن آتامىنگ يانينا گىلدىرىن» دىيىن سۇللىرى نەمە دوشوندىرىكە؟» دىيىشدىلر. ^{١٨} اُلاز سۇزىنى دۇوام اديپ، پنه دە: «آز وقتىدان سۇنگ دىيدىگى نەمە؟ اُنونگ نەمە دىيىمەكچى بۇليانينا بىز-ا دوشونمىرىس» دىيدىلر.

^{١٩} عىسى ازونە سۇراق بىر مەك ايسلىندىكلرىنى بىلپ، شىلە دىيدى: «آز وقتىدان سۇنگ مەنى گۇمرسىنگىز، اَمّا كَن وقت گىچمەنگە، پنه مەنى گۇمرسىنگىز دىيىم اوچىن بىرى-بىرىنگىزە سۇراق بىرىسىنگىزمى؟ ^{٢٠} سىزه دۇغوسىنى آيدىارين، سىز اُغلاپ ياس توتارسىنگىز، دونيه بۇلسا شاتلانار. سىز قايغا باتارسىنگىز، ئىنه قايغىنگىز شاتلىغا اورولر. ^{٢١} آيال دۇغورچاق

یالی، مَن هِم اُلاری دونه ایبردیم. ^{۱۹} اُلار اوچین، مَن اُزومی سانگا باغیش اِدیم، شیدپ، اُلار هِم حاقیات بیلن اُزلرینی سانگا باغیش اِدرلر.

عیسی هِمه ایماندارلارا دُغا اِدر

^{۲۰} «مَن دینگه اُلار اوچین دَل، شُندا اُلارینگ واغظی بیلن مانگا ایمان گتیرچکلر اوچین-ده دُغا اِدرین. ^{۲۱} اُلارینگ هِمسی بیر بُلسون. آتا، سِن منده و مَن-ده سِنده بُلشوم یالی، اُلار هِم بیزده بُلسونلار. شیللیکده، مَنی سنینگ ایبرندینگنه دونه ایمان گتیرسین. ^{۲۲} مانگا بَرن بیکلینگ اُلار-دا بَردیم. بیزینگ بیر بُلشومیز یالی، اُلار-دا بیر بُلسون. ^{۲۳} مَن اُلاردا بَرین، سِن بُلسا مَندسینگ. مَنی سنینگ ایبرندینگنه، مَنی شیشونگ کیمین اُلاری-دا شیندینگنه دونه بیلر یالی، اُلار کَمیل بیرلیکده بُلسونلار. ^{۲۴} ای آتا، سنینگ مانگا بَرن اینسانلارینگ-دا مَنینگ بیلن بیر پرده بُلماقارینی ایسلیرین. شيله هم، دگمه، اُلار مَنینگ بیکلیگیمی و سنینگ مانگا بَرن بیکلینگ گُرسولر. چونکی سِن مَنی دونه یارادیلمازدان اُنگ سیردینگ.

^{۲۵} «ای عادالاتلی آتا، دونه سنی تانییمیار، اِما مَن سنی تانییارین. بو آداملار هِم مَنی سنینگ ایبرندینگنه بیلیرلر. ^{۲۶} مانگا بُلان سینگ اُلار-دا بُلسون، مَن هِم اُلاردا بُلاین دیپ، سنینگ آدینگ اُلارا تانیتدیم و تانیتماغی دُوام اِدرین.»

عیسی توتولیار

مَتی ۲۶:۴۷-۵۶؛ مَرُفَس ۱۴:۴۳-۵۰؛ لوقا ۲۲:۴۷-۵۳

بو زاتلاری آیدپ بُلانْسنگ، عیسی شَگیرتَلی بیلن قَدرون دَره دِن گَچپ، اُل پَرذکی زیتون باغینا گِردی. ^۲ شَگیرتَلی بیلن عیسی شُل پرده کَن وقتلاردا دوشوشپ دوریاردی. شُنگا گُره، اُنگا خایینلیق اِدن یهودا هِم اُل پری بیلیردی. ^۳ اُل روم سربازلارینگ بیر بُلومی بیلن بیرلیکده یُلباشچی کاهینلارینگ و فَرسیلرینگ ایبرن قاراوللارینی آلیپ گلدی. اُلارینگ اِلرینه فانوس، مشعل و یارق باردی. ^۴ عیسی اُز باشینا دوشچک هِمه زادی بیلیردی. شُونگ اوچینم اُوه چیقپ، اُلاردان:

اِبدی یاشایش پَرسین. ^۳ اِبدی یاشایش بُلسا، سنی، یعنی یکه حاق خودایی و سنینگ ایبرن عیسی مسیحینگ تانیماقدیر. ^۴ اُزومه تابشیران ایشینگ کمالا پتیرمک بیلن مَن سنی پر یوزونده بیکلندیدیم. ^۵ ای آتام، دونه دُرْمزدن اُوال هِم مَن سنینگ یانینگدا قام بیکلیگیم باردی. ایندی شُل بیکلیک بیلن مَنی پنه-ده اُز حوضورینگدا بیکلندیر.

عیسی شَگیرتَله دُغا اِدر

^۶ «دونه دِن اُزومه بَرن آداملارینگ سنینگ آدینگ آیان اِتدیم. اُلار سنینگیدی و سِن اُلاری مانگا بَردینگ، اُلار سنینگ سُونوگی بَر جای اِتلیرلر. ^۷ ایندی اُلار مانگا بَرن هِمه زادینگ سِن دِن دینگنی بیلیرلر. ^۸ چونکی مانگا آیدان سُولرینگ مَن اُلارا پتیردیم. اُلار سُولرینگ قبول اِدیپ، مَنینگ، حاقیاتدان-دا، سِن دِن گَلندگیمی بیلدیرلر. مَنی سنینگ ایبرندینگنه ایمان گتیردیلر. ^۹ اُلار اوچین سانگا یالباریارین. دونه اوچین دَل-ده، مانگا بَرن آداملارینگ اوچین یالباریارین، چونکی اُلار سنینگکیدیر. ^{۱۰} مَنینگ هِمه زادیم سنینگکیدیر، سنینگکی-ده مَنینگکیدیر، مَن اُلارینگ اوستو بیلن بیکلندیم. ^{۱۱} مَن بو دونه-ده موندان کَن قالمارین، اِما اُلار هِنیز دونه دَدرلر. مَن سنینگ یانینگا دُلانپ باریارین. ای مُقادَس آتام، مانگا بَرن آداملارینگ اُز قودراتلی گویجونگ بیلن قُری. مانگا-دا شُل گویچی سِن بَردینگ. شُندا اُلار هِم بیزینگ یالی بیر بُلسونلار. ^{۱۲} مَن اُلارینگ یانینگدا قام، مانگا بَرن قودراتینگ بیلن اُلاری قُریپ ساقلادیم. مُقادَس یازغیلار بَر جای بُلسون دیپ، هَلک اِدیلمی آدامدان باشغا اُلارینگ هیچ بیر ییتمدی.

^{۱۳} «ایندی مَن سنینگ یانینگ باریارین. اُلار مَنینگ شاتلیغیمدان دُلسون دیپ، بولاری اُلارا هِنیز بو دونه دَگم آیدیارین. ^{۱۴} مَن اُلارا سنینگ سُولرینگ پتیردیم، دونه بُلسا اُلاری ییگرندی. چونکی مَنینگ دونه دِن بُلماشیم یالی، اُلار-دا دونه دِن دَلدیرلر. ^{۱۵} اُلاری دونه دِن آماغینگ دَل-ده، شیطاندان قُریماغینگ دیلیرین. ^{۱۶} مَنینگ بو دونه دِن بُلماشیم یالی، اُلار-دا بو دونه دِن دَلدیرلر. ^{۱۷} سنینگ سُونوگ حاقیاتدیر. حاقیاتینگ اوستو بیلن اُلاری اُزونگه مُقادَس اِت. ^{۱۸} سنینگ مَنی دونه ایبریشینگ

باش کاهین عیسائی سُرَق اِدیر

مَتّی ۲۶: ۵۹-۶۶؛ مَرْقُس ۱۴: ۵۵-۶۴؛ لوقا ۲۲: ۶۶-۷۱

۱۹ باش کاهین عیسادان اُنونگ شَگیرتلی و تعلیماتی بارادا سُرایاردی. ۲۰ عیسی اُنکا جُغاپ پَرپ: «مِن دَونیه آچیق آیتدیم. هَمّه یهودیلرینگ ییغنانیان کَنیسه لَرنده و عیباداتخانادا هَمیشه اُورتدیم، گوزگینلیکده هیچ زات آیتمادیم. ۲۱ نَمه اوچین مَندن سُرایارسینگ؟ نَمه آیدانیمی اِشیدنلَرِدن سُرّا. اُلا مَنینگ نَمه دینیمی بیلَندیرلَر» دیدی. ۲۲ بو زاتلاری آیدپ بُلانسنک، شُل یرده دوران قاراوللارینک بیر عیسانینگ دولوغینا بیر شاپاق اوروپ: «باش کاهینا شَیله جُغاپ بَریرسینگمی؟» دیدی. ۲۳ عیسی اُنکا: «مِن یالنگیش آیدان بُلسام، مونونگ یالنگیشینی معلیم اِت. اِگر دُغری آیدان بُلسام، اُندا نَمه اوچین مَنی اورایارسینگ؟» دیدی. ۲۴ اُنسنگ حَنا عیسانینگ اِلینی دانگدیرپ، اُنی باش کاهین قیافانینگ یانینا ایپردی.

پَطرُس عیسائی پنه اینکر اِدیر

مَتّی ۲۶: ۷۱-۷۵؛ مَرْقُس ۱۴: ۶۹-۷۲؛ لوقا ۲۲: ۵۸-۶۲

۲۵ شمعون پَطرُس اُل یرده چُونپ دوردی. اُندان: «سِن هَم اُنونگ شَگیرتلیریندن-ا دَلسینگ؟» دیپ سُرادیلار. اَمّا اُل: «یُق» دیپ اینکر اِتدی. ۲۶ اُل یرده باش کاهینینگ خیدماتکرلَرنین بیر پَطرُسینگ قولاغینی کِسَن آدامینگ قارینداشیدی. اُل خیدماتکر: «مِن سَنی باغدا اُنونگ بیلَن بیلَه گُرمَدم می نَمه؟» دیدی. ۲۷ پَطرُس پنه اینکر اِتدی، اِدیل شُل وقت خُرُز قیغیردی.

عیسی پیلاُتسینگ حوضوریندا

مَتّی ۲۷: ۱-۲ و ۱۱-۳۱؛ مَرْقُس ۱۵: ۱-۲۰؛ لوقا ۲۳: ۱-۵ و ۱۳-۲۵

۲۸ اُنسنگ یهودیلر عیسائی قیافانینگ یانیندان روم حاکیمینینگ جایننا آلیپ باردیلار. شُل وقت دانگ آتپدی. پَسَح شامیندان ایپ بیلر یالی و دینی سوتلری پُرمالیق اوچین یهودیلر حاکیمینگ جایننا گیرمدیلر. ۲۹ شَیلیلکده، پیلاُتسینگ اُزی اُلا رینگ یانینا گَلیپ: «بو آدمی نَمده عاییلایارسینگیز؟» دیپ سُرادی. ۳۰ اُلا: «بو آدم جِنایاتچی بُلما دیق بُلسا، اُنی توتوپ، سَنینگ یانینکا گَیرمزدیک»

«کیمی گُزلیرسینگیز؟» دیپ سُرادی. ۵ اُلا اُنکا: «ناصِرَه لی عیسائی» دیپ جُغاپ پَر دیلر. عیسی اُلا: «شُل مَندیرین» دیدی. اُنکا خاینلیق اِدَن یهودا-دا اُلا بیلَن بیلَه دوردی. ۶ عیسی اُلا: «شُل مَندیرین» دینده، اُلا ایزا چَکیلپ، یرَه ییقیلدیلار. ۷ عیسی اُلا ران پنه: «کیمی گُزلیرسینگیز؟» دیپ سُرادی. اُلا: «ناصِرَه لی عیسائی» دیدیلر. ۸ عیسی اُلا: «مِن سیزه "شُل مَندیرین" دیدیم آخیرین. مَنی گُزلین بُلسانگیز، بولاری گَپرینگ، گیتسینلَر» دیدی. ۹ عیسی مونی «مانگا پرنلَرینگن هیچ بیرینی ییتیرمدیم» دین سُرلَرینگ بَر جای بُلماغی اوچین آیتدی.

۱۰ شُل وقت شمعون پَطرُس قیلیجینی قینیدان چیقاردی-دا، باش کاهینینگ خیدماتکرینی اوروپ، ساغ قولاغینی کَسدی. اُل خیدماتکرینگ آدی مالخوسدی. ۱۱ عیسی پَطرُسا: «قیلیجینگی جایننا سال. آتامینگ مانگا بَرَن عاذاپ کَسه سیندن ایچَمینمی؟» دیدی.

۱۲ اُنسنگ سربازلار، اُلا رینگ باش سردارسی و یهودی قاراوللاری عیسائی توتوپ، اِلینی-آیغینی دانگدیلار. ۱۳ اُنی اَوّل حَنا رینگ یانینا آلیپ باردیلار. حَنا شُل بیل باش کاهین سایلانان قیافانینگ قاین آتاسیدی. ۱۴ خالق اوچین بیر آدامینگ اَلَمگی یاخشیدیر دیپ، یهودیلره ماصلاحات بَرَن هَم قیافادی.

پَطرُس عیسائی اینکر اِدیر

۱۵ شمعون پَطرُس بیلَن پنه بیر شَگیرت عیسانینگ ایزینا دوشوپ گیتدیلر. یانگق شَگیرت باش کاهین بیلَن اُنکَن تانیش بُلانسنک، اُل عیسی بیلَن بیلَه باش کاهینینگ حایاطینا گِردی. ۱۶ یَنه پَطرُس داشاردا، قاپینینگ آغزیندا دوردی. اُنسنگ باش کاهین بیلَن تانیش شَگیرت داشاری چیقادی-دا، قاپچی آیالا بیر زاتلار آیدپ، پَطرُسی ایچری سالدی. ۱۷ قاپچی آیال پَطرُسا: «سِن هَم بو آدامینگ شَگیرتلیریندن-ا دَلسینگ؟» دیپ سُرادی. اُل: «یُق» دیپ جُغاپ پَر دی.

۱۸ هُوانینگ سُووق بُلانی اوچین خیدماتکرلَر و قاراوللار اُد یاقپ، چُونپ دوردیلار. پَطرُس هَم اُلا رینگ یانیندا چُونپ دوردی.

«یاشاسین، ای یهودیلرینگ پادیشاهسی!» دیشیپ، اُنونگ دولوغینا شاپاق اوردولار.

۴ پِلَٹُس ینه داشاری چیقپ، یهودیلره: «اینه، اُنی سیزینگ اُونگیزه گتیرین. اُندان هیچ بیر عایپ تاپماندیغیمی بیلپ قیونگ» دیدی. ۵ شُل وقت باشی تیکندن تاج، اِگنی ارغوانی دُنلی عیسی داشاری چیقدی. پِلَٹُس اَلارا: «اینه، اُل آدام!» دیدی. ۶ یَلَباشچی کاهینلار بیلن باشلیقلار عیسائی گروپ: «اُنی صلیبه چوبله، صلیبه چوبله!» دِیپ قیغیریشدیلار. پِلَٹُس اَلارا: «اُنی اکیدیپ، اُونگیز صلیبه چوبلنگ. مَن اُندان هیچ بیر عایپ تاپمادیم» دیدی. ۷ یهودی باشلیقلاری: «بیزینگ بیر شریغایمیز بار، شُل شریغاتا گَره اُل اَلَملی، سَببی اُل اُزونی خوداینگ اُغلی دِیپ آدلاندیریار» دیدیلر.

۸ بو سُولری اِشیدیپ، پِلَٹُس خاص قُرقدی. ۹ اُل ینه دَن اَز کاخینا گریپ، عیسادان: «سَن نیرلی؟» دِیپ سُرادی. اِمّا عیسی اُنکا جُغاپ برمدی. ۱۰ پِلَٹُس اُنکا: «سَن مَنینگ بیلن کِیلشمکدن یوز اُورینگمی؟ سَنی بُشاتماغا-دا، صلیبه چوبلنگ-ده مَنینگ ایختیاریمینگ باردیغینی بیلنگقمی؟» دیدی. ۱۱ عیسی اُنکا: «اِگر سانگا یُقاردان بریلمدیک بُلسادی، مَنینگ اوستومدن هیچ هیلای ایختیارینگ بُلمازدی. شُونگ اوچین هِم، مَنی توتوپ، سَنینگ اِلینگه برینگ گونه سی خاص-دا آغیردیر» دِیپ جُغاپ بردی. ۱۲ شونندان سَنگ پِلَٹُس عیسائی بُشاتجاق بُلدی. اِمّا یهودی باشلیقلاری قیغیریشیپ: «اُنی بُشاتسانگ، سَن امپراطورینگ دُستی دَلسینگ. کیم-ده کیم اُزونی پادیشاه حاساپلاسا، اُل امپراطورا قارشیدیر» دیدیلر.

۱۳ پِلَٹُس بو سُولری اِشیدیپ، عیسائی داشاری آلپ چیقدی و داش پر دیلین پرده حُکوم تاختیندا اُتوردی. بو برینگ عبرانیجا آدی جابّاتادی. ۱۴ پَسَح بایرامی تایارلیق گونودی و گونرتانا قُلاي پِلَٹُس یهودیلره یوزلنیپ: «اینه، سیزینگ پادیشاهنگیز!» دیدی. ۱۵ اَلار: «یُق اِت اُنی! یُق اِت! اُنی صلیبه چوبله!» دِیپ قیغیریشدیلار. پِلَٹُس اَلاردان: «پادیشاهنگیزی صلیبه چوبلینمی؟» دِیپ سُرادی. یَلَباشچی کاهینلار: «بیزینگ امپراطوردان باشغا پادیشاهمیز

دِیپ جُغاپ پردیلر. ۳۱ پِلَٹُس اَلارا: «بیله بُلسا، اُنی اکیدیپ-ده، اَز شریغاینگیزا گَره حُکوم چیقاریرینگ» دیدی. یهودیلر پِلَٹُسا: «بیزینگ کیمدیر بیرینی اَلومه مَحکوم اِتْمَگه حاقیمیز یُق» دیدیلر. ۳۲ بو عیسائینگ اُزونینگ نهیلی اَلوم بیلن اَلجکدیگی بارادا اُنکدن آیدان سُولرینگ برجای بُلماغی اوچیندی.

۳۳ اُنسَنگ پِلَٹُس ینه اَز جابینا گِردی-ده، عیسائی چاغیرپ، اُندان: «سَن یهودیلرینگ پادیشاهسیمی؟» دِیپ سُرادی. ۳۴ عیسی اُندان: «مونی اُزونکدن آیدیارسینگمی یا-دا مَن حاقدا سانگا باشغالار ایتدیمی؟» دِیپ سُرادی. ۳۵ پِلَٹُس عیسی: «مِگر مَن یهودیمی نَمه؟ سَنی مانگا اَز خالقینگ بیلن یَلَباشچی کاهینلار توتوپ گتیردیلر. سَن نَمه ایش اِتدینگ؟» دیدی. ۳۶ عیسی اُنکا: «مَنینگ پادیشاهلیغیم بو دونیه دَن دَل. اِگر مَنینگ پادیشاهلیغیم بو دونیه دَن بُلسادی، اُندا خیدماتکرلریم مَنی یهودیلرینگ اِلینه بردیرمَجک بُلوب اوروشاردیلار. اِمّا مَنینگ پادیشاهلیغیم باشغا پردندیر» دیدی. ۳۷ پِلَٹُس اُنکا: «دِیمک، سَن پادیشاه-دا؟» دیدی. عیسی اُنکا: «پادیشاهدیغیمی اُزونگ آیدیپ دورسونگ. مَن حاققاتا شاهاتلیق اِتْمک اوچین دُغدیم، شُونگ اوچین هِم دونیه گلدیم. حاققاتینگ طارافدارای بُلان هر بیر آدام مانگا قولاق آسار» دِیپ جُغاپ بردی. ۳۸ پِلَٹُس اُندان: «حاققات نَمه؟» دِیپ سُرادی.

مونی دیندن سَنگ، اُل ینه یهودیلرینگ یانینا چیقپ، اَلارا: «مَن اُندان هیچ بیر عایپ تاپمادیم. ۳۹ اِمّا سیزینگ بیر عاداتینگیز بار، شُل عاداتا گَره هر ییل پَسَح بایرامیندا مَن بیر آدامی زینداندان بُشادیاریم. ایندی سیزینگ اوچین یهودیلرینگ پادیشاهسینی بُشاتماغیمی ایسلیرسینگیزی؟» دیدی. ۴۰ شُندا اَلار: «اُنی دَل، بیزه باراباسی بُشات!» دِیپ قیغیریشدیلار. باراباس بُلسا بیر قالماغالچیدی.

عیسی اَلومه مَحکوم بُلیار

سَنگرا پِلَٹُس عیسائی توتوپ قامچیلادتدی. ۲ سربازلار تیکندن تاج اُروپ، اُنونگ باشینا قُیدیلار و اوستونه ارغوانی دُن گیدیردیلر. ۳ یانینا باریپ:

یُقدور» دیپ جُغاپ پردیلر. ۱۶ آخرسُنگ پِلاٹس عیسائی صلیبه چویلیمک اوچین، سربازلارینگ اینه تابشیردی.

عیسی صلیبه چویلنیر

مَتی ۲۷:۳۲-۴۴؛ مَرُفَس ۱۵:۲۱-۳۲؛ لوقا ۲۳:۲۶-۴۳

۱۷ سربازلار عیسائی آلپ گیتدیلر. عیسی صلیبینی اُزی گُترپ، کَلَه چاناق دیلین پره گلدی. بو پَرنِگ عبرانیچا آدی جُلجُتادی. ۱۸ اُل پرده عیسائی و اُنونگ بیلن بيله پنه ایکی آدمی صلیبه چویلدیلر: اُلارینگ بیری - اُنونگ ساغ طارافیندا، بیلکیسی شُل طارافیندا، عیسی بلسا اُرتادادی. ۱۹ پِلاٹس بیر تاختانینگ یوزونه یازغی یازدیرپ، اُنی صلیبینگ یُقارسیندان آسیدردی. تاختادا: «یهودییرینگ پادیشاهیسی ناصره لی عیسی» دیلیپ یازیلانندی. ۲۰ عیسانینگ صلیبه چویلن پَرنِنگ شَهره قُلایدیغی اوچین، یازغینی کَن یهودیلر اُقیدیلار. اُل عبرانیچا، لاتینچه و یونانیچا یازیلیددی. ۲۱ یهودیلرینگ یُلباشچی کاهینلاری پِلاٹس: «مونی» یهودیلرینگ پادیشاهیسی «دیپ یازما-دا،» اُزونه مَن یهودیلرینگ پادیشاهیسی دیدی «دیپ یاز» دیدیلر. ۲۲ پِلاٹس اُلا: «ایم یازجاغیمی یازدیم» دیپ جُغاپ پردی.

۲۳ عیسائی صلیبه چویلن سربازلار اُنونگ لباسینی آلدیلار. اُنونگ گیمیلرینی دُرت بُلگه بُلپ، هر سربازا بیر پای پردیلر. ایچکی کُنیگینی هم آلدیلار. ایچکی کُنیگ تیکیلگی دَل-ده، بیدان-باشا کَمیل دُقالیددی. ۲۴ سربازلار بیری-بیرینه: «گَلینگ، مونی بیرتمایلینگ، مونگا قُره آتایلینگ، کیمینگ قُره سی چیقسا، شُل آلا» دیدیلر. بو مُقَدَس یازغیلاردقی:

«اُزارا پایلاشیارلار گیمیلریمی،

لباسیم اوچین قُره آتیارلار»

دین سُرلرینگ بَرَجای بُلماغی اوچین شِیله بُلدی. سربازلار شِیله هم اُتدیلر.

۲۵ عیسانینگ صلیبینگ یانیندا اُنونگ اِنسی، دایزاسی، کلپاسینگ آیالی مریم و مَجْدَلیلی مریم دیگ وردی. ۲۶ عیسی اِنسینی و اُنونگ یانیندا دوران شِیگولی شَگیردینی گُروپ، اِنسینه: «ای آيال، بو سَنینگ اُغلونگدیر» دیدی. ۲۷ اُنسُنگ شَگیرده باغیپ: «بو-دا سَنینگ اِنگدیر» دیدی. شُندان سُنک یانگقی شَگیرت اُنی اُز اُیونه آلدی.

عیسانینگ اُلومی

مَتی ۲۷:۴۵-۵۶؛ مَرُفَس ۱۵:۳۳-۴۱؛ لوقا ۲۳:۴۴-۴۹

۲۸ اُنسُنگ عیسی همّه زادینگ تامام بُلپ باریانینی بیلپ، مُقَدَس یازغیلارینگ بَرَجای بُلماغی اوچین، «سوسادیم» دیدی. ۲۹ سربازلار تورشی شَربادان دُلی کویزه بیر آبری باتیرپ، زوفا شاخاسینا دانگدیلار-دا، ایچیرچک بُلپ، اُنی عیسانینگ آغزینا پَتریدیلر. ۳۰ عیسی شَربادان دادیندان سُنک: «همّسی بَرَجای بُلدی!» دیدی و باشینی آشق توتوپ جان پردی.

۳۱ شُل گون تاییارلیق گونودی، اِرتسی بلسا اولی گون - سَبَت گونودی. شُل سَبَت گونی جِسدلر صلیبه قالماز یالی، یهودی باشلیغلاری پِلاٹسُندان صلیبه چویلنلرینگ آیقلارینی دُوپ، جِسدلری آشق دوشورتَمگی خاهش اُتدیلر. ۳۲ شُنونگ اوچین هم، سربازلار باریپ، اُول بیلن عیسانینگ قاپدالیندا صلیبه چویلن بیرینجی آدمینگ، سُنْگرا ایکینجی آدمینگ آیقلارینی دُودولر. ۳۳ اِما عیسانینگ یانینا گِللرینده، اُنونگ اِیم اُلندیگینی گُروپ، آیقلارینی دُومدیلر. ۳۴ مونگا باقمازدان، سربازلارینگ بیری نایزا بیلن اُنونگ بُورونَه سُقدی، شو وقتدا اُندان قان بیلن سو چُغدوریلدی. ۳۵ مونی گُرن آدم شاهات بُلدی، اُنونگ شاهاتلیغی حاقدیر. اُل سیزینگ ایمان گِتیرمَگینگیز اوچین، اُزونینگ دُغری آیدیاندیغینی بیلندیر. ۳۶ بو ایش «اُنونگ بیر سونگی هم دُولمز» دین مُقَدَس یازغیلارینگ بَرَجای بُلماغی اوچین بُلدی. ۳۷ مُقَدَس یازغیلارینگ باشغا بیر پَرنده بلسا: «اُلا اُزلرینینگ نایزا اورانینا، یعنی مانگا گُزرلر» دیلیر.

یازغیلاردا عیسانینگ دیرلجکدیگی بارادا آیدیلان سزیره هِنیزم دوشونمندیلر.

عیسانینگ جایلا نیشی

متی ۵۷:۲۷-۶۱؛ مرقس ۱۵:۴۷-۴۲؛ لوقا ۲۳:۵۰-۵۶

۳۸ اُنسنگ عیسانینگ شگیردی بُلان، یُنه یهودیلردن قُرقوپ، مونی گوزگپ یُرن رامه لی یوسف اُنونگ جسدینی صلیبدن دوشوریپ آلماغا پیلانسدان اجازا ایسلدی. پیلانسدان اُنکا اجازا بردی. اُل باریپ، عیسانینگ جسدینی صلیبدن دوشوریپ آلدی. ۳۹ ازال گیجه نینگ ایچینده عیسانینگ یانینا باران نیقودیموس هم یوسف بیلن بیلدی. نیقودیموس اُتوز کیلو مُر و عود بیلن قاریلان یاغینی آلیپ گلدی. ۴۰ اُل ایکسی عیسانینگ جسدینی گتیرپ، یهودیلرینگ جایلا ما عاداتینا گُره اُنی خوش ایسلی یاغ سیلین کُفنه دُلا دیلار. ۴۱ عیسانینگ صلیبه چویلین پیرنده بیر باغ باردی. اُل باغدا هِنیز هیچ کیم جایلانما دیق بیر تَزه قاییر باردی. ۴۲ شُل گون یهودیلرینگ سَت گونونه تاییارلیق گونودی. شُونگ اوچین قابر یاقین بُلانسنگ، عیسانینگ جسدینی شُل قابرینگ ایچینده قُیدولار.

عیسی دیرلیر

متی ۲۸:۱-۸؛ مرقس ۱۶:۱-۸؛ لوقا ۲۴:۱-۱۲

۲۰ یکشنبه گونی، هِنیز قارانگقیا، مَجْدَلیلی مریم ایردن قابرا باردی. گُرسه، قابرینگ آغزیندان داش آیریلیپدیر. ۲ شُندا اُل شمعون پطرس بیلن عیسانینگ سِگولی شگیردینینگ یانینا یُرتوپ باریپ، اُلا: «آقامیزی قاییردان چیقاریپ اکیدیدیرلر. اُنی نیرده قُیاندىقلارینی بیلیمیریس» دیدی. ۳ پطرس بیلن بیلکی شگیرت دِرّو قابرا طاراف یُلا دوشدولر. ۴ اُلا رینگ ایکسی-ده یُرتاردیلار، یُنه بیلکی شگیرت پطرسدان باسیم یُرتوپ، قابرا اُندان اُوونچک باردی. ۵ اُل انگیلیپ سِراندنده، قابرینگ ایچینده کُفنینگ یاتاندىغینی گُردی، یُنه ایچریک گیرمدی. ۶-۷ شُل وقت اُنونگ ایزیندان شمعون پطرس هم گلدی. اُل قابرا گیرپ، یرده یاتان کُفنی و عیسانینگ باشینا اُرالان یالیقی گُردی. ۸ اُما یالیق کُفن بیلن بیر یرده بُلان، آیری بیر یرده چُزولپ یاتیردی. ۸ سُنْگرا اُل یره بیرینجی بُلوپ باران شگیرت هم قابرینگ ایچینه گیردی. مونی گُروپ، اُل عیسانینگ دیرلندیگینه ایناندی. ۹ شُل وقتا اُلا ر مُقادِس

عیسی مَجْدَلیلی مریمه گُرونیر

متی ۲۸:۹-۱۰؛ مرقس ۱۶:۹-۱۱

۱۰ بو واقالاردان سُنْگ شگیرتلر یُنه ایلرنه قایتیدیلار. ۱۱ مریم بُلْسا قابرینگ آغزیندا دوروپ آغلایاردی. اُل گُریاش اِدیپ دورقا، قابرینگ ایچینه انگیلیپ سِراندنده، ۱۲ اَق لیاسلی ایکسی سانی پَریشده گُری دوشدی. اُلا رینگ بیرى عیسانینگ جسدینینگ یاتان یرینینگ باشوجوندا، بیلکیسی-ده آباغ اوجوندا اُتیردی. ۱۳ اُلا ر اُندان: «ای آيال، نمه اوچین آغلایارسینگ؟» دیتپ سُرادیلار. مریم اُلا ر: «مَینگ آقامی قاییردان چیقاریپ آلیپ گیدیدیرلر. اُنی نیرده قُیاندىقلارینی بیلیمیرین» دیدی. ۱۴ شیلَه دیتپ، آرقاسینا اُورولنده، اُل یرده عیسانینگ دوراندىغینی گُردی، یُنه اُنی تانیمادی. ۱۵ عیسی اُنْگا: «ای آيال، نمه اوچین آغلایارسینگ؟ کیمی گُزلیرسینگ؟» دیدی. مریم اُنْگا باغباندر گومَن اِدیپ: «ای آقا، اُنی قاییردان سَن اکیدن بُلْسانْگ، نیرده قُیانینْگی مانْگا آیت، مَن اُنی آلیپ گیدین» دیدی. ۱۶ عیسی اُنْگا: «مریم!» دیدی. اُل هم اُنْگا طاراف قانگریلیپ سِرادیپ: «راپونی!» دیدی. (بو عبرانیچا یعنی «ای اُستادیم»). ۱۷ عیسی اُنْگا: «مانْگا قُلا یلاشما، سَبی مَن هِنیز آتامینگ یانینا چیقاقم. سَن دُغانلاریمینگ یانینا گیدیپ، اُلا ر مَن آسمانا، آتامینگ و خوداییمینگ یانینا باریانیمی آیت. اُل سیزینگ-ده آتانْگیزدیر و خودایینْگیزدیر» دیدی.

۱۸ مَجْدَلیلی مریم شگیرتلرینگ یانینا گیتدی. اُلا ر: «عیسانی گُردوم!» دیتپ، عیسانینگ اُزونه آیدانلارینی شگیرتلره خابار بردی.

عیسی شگیرتلرینه گُرونیر

متی ۲۸:۱۶-۲۰؛ مرقس ۱۶:۱۴-۱۸؛ لوقا ۲۴:۳۶-۴۹

۱۹ شُل یکشنبه گونی آغشامارا عیسانینگ شگیرتلری اویشوپ، یهودیلردن قُقولارینا قاپیلاری قولپلاپ اُتیدیلار. بیردن عیسی اُلا رینگ آراسیندا گُرونوپ: «سیزه سالاماتلیق

عیسی در یانینگ کناریندا

۲۱ بو و اقلاردان سُنْگ، عیسی تِیْرِیه در یاسینینگ* کناریندا پنه شَگیرتِلِرینه گُروندی. بو شِیلَه بُلدی:

۲ شمعون پطُرس، اِکیز لاقابلی توما، جلیلیَنینگ قانا شَهریندن بُلان ناتانائیل، زِبدینینگ اُغوللاری و عیسانینگ شَگیرتِلِریندن پنه ایکسی بیر پره اویشوپدیلر. ۳ شمعون پطُرس اُلارا: «من بالیق توماغا گِیدیرین» دیدی. اُلار-دا: «بیز هم سنینگ بیلن گیتجک» دیدیلر-ده، قایقا مینپ گیتدیلر، ینه شُل گِیجه هیچ زات توتوپ بیلمدیلر.

۴ گون دُغاندا، عیسی کناردا دوردی، ینه شَگیرتِلری اُنونگ عیسادیغینی بیلمدیلر. ۵ عیسی اُلاردان: «ای دُستلار، اییمگه زادینگیز بارمی؟» دِیپ سُرادی. اُلار: «یُق» دِیپ جُغاپ بردیلر. ۶ عیسی اُلارا: «تُونگیزی قایقینگ ساغ طارافینا زینگینگ، توتارسینگیز» دیدی. اُلار تری ساغ طارافا زینگیدیلار و شِیلَه بیر کَن بالیق توتدولار، حتّی بالیغینگ کَنلیگیندن یانگا تری چکیپ چیقاریام بیلمدیلر. ۷ شندا عیسانینگ سِیگولی شَگیردی پطُرسا یوزلنپ: «بو عیسادیر!» دیدی. شمعون پطُرس اُنونگ عیسادیغینی اِشیدن واقیتیندا اِگیندکی کُینگینگ اِتگینی قوشاغینا قیسدیرپ، اُزونی دریا یا اقلادی. ۸ بیلکی شَگیرتِلر بُلسا بالیقان دُلی تری چکیپ، قایق بیلن گلدیلر. اُلار کناران اوزاق دلدیلر، اُنونگ ایک یوز قادم مَزَنه قُلایندادیلار.

۹ اُلار قوری پره چیقانلاریندا، چُرک و کُرونک اوستونده بیشیپ دوران بالیقی گُردولر. ۱۰ عیسی اُلارا: «ایندی توتان بالیقلارینگیزدان گتیرینگ» دیدی. ۱۱ شمعون پطُرس قایقا مینپ، ایچینده یوز اِلّی اوچ سان اولاقان بالیقان دُلی تری کَنارا چیقاردی. بالیق شِیلَه کَن بُلسا-دا، تری یرتیلماندی. ۱۲ عیسی اُلارا: «هانی، گَلینگ، صُبحانا ایْتنگ» دیدی. اُندان: «سَن کیم؟» دِیپ سُراماغا شَگیرتِلرینگ هیچ بیر یورک اِدپ بیلمدی. اُلار اُنونگ عیسادیغینی بیلدیلر. ۱۳ عیسی اُلارینگ یانینا گلدی-ده، چُرگی آلیپ، اُلارا بَردی،

بُلسون!» دیدی. ۲۰ مونی آیدپ، اُلارا اُز اِلرینی، بُرونی گُرکزدی. شَگیرتِلری عیسانی گُروپ شاتلانیدیلار. ۲۱ عیسی اُلارا پنه-ده: «سِزه سالاماتلیق بُلسون! اَتامینگ منی اییریشی یالی، مَن هم سیزی اییریرین» دیدی. ۲۲ شِیلَه دِیپ، اُلارینگ اوستونه اوفَلپ گِیددی-ده: «مُقَدّس روحی قبول اَدینگ. ۲۳ سیز کیمینگ گونَه سینی باغیشلاسانگیز، شُل باغیشلار، کیمینگ گونَه سینی باغیشلاماسانگیز، شُل باغیشلانماز» دیدی.

عیسی توما گُرونیر

۲۴ عیسی گِلن وقتی اُنایکی شَگیرتِلرینگ بیر، اِکیز لاقابلی توما دین شَگیرت اُلارینگ یانیندا دلدی. ۲۵ بیلکی شَگیرتِلر اُنکا: «عیسانی گُردوک!» دیدیلر. اَما توما اُلارا: «مَن اُنونگ اِلرینده چویلرینگ یرینی گُروپ، شُل یرلره بارماقلاریمی دِگیرمَسَم، بُرونی اِلپ گُرمَسَم، اصلا اینانمارین» دیدی.

۲۶ سِکیز گوندن سُنْگ، شَگیرتِلر پنه ایده اویشوپ اُتیدیلار. بو گِرک توما هم اُلارینگ آراسیندادی. قاپلار قولپلی بُلسا-دا، عیسی ایه گریپ، اُلارینگ آراسیندا دوردی. اُل: «سِزه سالاماتلیق بُلسون!» دیدی. ۲۷ اُنسنگ عیسی تومانینگ یانینا بارپ، اُنکا: «بارماغینگی بو پره دِگیر، اِلریمه سِرَات! اِلینگی اوزات-دا، بُرومه دِگیر. شَکَلنَمَنی پَس اِت، ایمانلی بُل» دیدی. ۲۸ توما اُنکا: «سَن مَینگ تانگَریم و مَینگ خودایمَسینگ!» دیدی. ۲۹ عیسی اُنکا: «سَن منی گُرَینگ اوچین ایمان گتیردینگ. گُرمَن ایمان گتیرنلر نَهیلی خوشوقت!» دیدی.

۳۰ عیسی شَگیرتِلرینینگ یانیندا بو کیتاپدا یازیلما دیق باشغا-دا کَن علاماتلار گُرکزدی. ۳۱ ینه بولار سیزینگ عیسانینگ خودایینگ اُغلی مسیح دِگینه ایمان گتیرمَگینگیز اوچین و ایمان گتیرپ، اُنونگ آدی بیلن یاشایشا قاووشماغینگیز اوچین یازیلدی.

بیلن اُلوپ، خودایی پیکیلندیرجکدیگینی بیلدیرمک اوچین آیتدی. مونی آیداندان سُنْگرا اُنْگا: «مَنینْگ ایزِیما دوش» دیدی.

۲۰ پطرس ایزینا سِر اِدْنده، عیسانینگ سیگولی شگیردینینگ هم اَز ایزلارینا دوشوپ گِلینینی گُردی. بو شگیرت شام وقتیندا عیسانینگ قاپدالیندا یاپلائیپ، اُندان: «ای آقام، سانْگا خایینلیق اِتْجک آدم کیم؟» دیپ سُران شگیرتدی. ۲۱ پطرس اُنْی گُروپ، عیسادان: «ای آقام، اُنونْگ قیسماتی نهیلی بُلار؟» دیپ سُرادی. ۲۲ عیسی اُنْگا: «سَنینْگ نَمه ایشینگ بار اُزوم دُلانپ گِلینچَم، اُنونْگ دیری قالماغینی ایسلین بُلسام؟ سِن مَنینْگ ایزِیما دوش» دیپ جُغاب پردی.

۲۳ شو سِپِدِن دُغانلارینگ آراسیندا بو شگیرت اُلْمَز دین گورونْگ یایرادی. اِمّا عیسی اُنونْگ اُلْمِجکدیگی بارادا آیتماندی، اُل پطرسا دینگه: «سَنینْگ نَمه ایشینگ بار اُزوم دُلانپ گِلینچَم، اُنونْگ دیری قالماغینی ایسلین بُلسام؟» دیپدی.

۲۴ بو زاتلارا شاهات بُلوپ، شولاری یازان شل شگیرتدیر. بیز اُنونْگ شاهاتلیغینینگ حاقیقاندیغینی بیلیرِس.

۲۵ عیسی باشغا-دا کَن ایشلر اِتدی. بولار یکه-یکه یازیلان بُلْسا، اُنْدا اُل یازغیلار، مَنینْگ فیکریمچه، هَمّه عالمه-ده سیغمازدی.

بالیغی هَم شیلّه اِتدی. ۱۴ بو عیسانینگ دیرلِن سُنْگ، شگیرتلیرنه اوچونجی گِرْک گُرنوشیدی.

عیسانینگ پطرس بیلن گورلشمگی

۱۵ اَلار صُبحانا ایپ بُلانلاریندان سُنْگ، عیسی شمعون پطرسدان: «ای یونانینگ اُغلی شمعون، سِن مَنی بولاردان کَن سَیِرْسینگمی؟» دیپ سُرادی. شمعون اُنْگا: «هاووا، ای آقام، سَنی سَیندِیگیمی اُزونْگ بیلینسینگ» دیدی. عیسی اُنْگا: «قوزولاریمی ایمله» دیدی. ۱۶ عیسی اِکینجی گِرْک اُندان پنه: «ای یونانینگ اُغلی شمعون، سِن، حاقیقاندان هَم، مَنی سَیِرْسینگمی؟» دیپ سُرادی. اُل هَم عیسی: «هاووا، ای آقام، سَنی سَیندِیگیمی اُزونْگ بیلینسینگ» دیپ جُغاب پردی. عیسی اُنْگا: «قُیونلاریمی باق» دیدی. ۱۷ عیسی پنه-ده اُندان: «ای یونانینگ اُغلی شمعون، مَنی سَیِرْسینگمی؟» دیپ، اوچونجی گِرْک سُرادی. عیسانینگ «مَنی سَیِرْسینگمی؟» دیپ اوچونجی گِرْک سُرانی اوچین، پطرس ناراحات بُلدی. اُل عیسی: «ای آقام، سِن هَمّه زادی بیلینسینگ، سَنی سَیِرْسیمی-ده بیلینسینگ» دیدی. عیسی اُنْگا: «قُیونلاریمی ایمله. ۱۸ مَن سانْگا دُغروسینی آیدیارین، یاشقانْگ اُزونْگ بیلینگی قوشاپ، ایسلن یرینگه گیدیردینگ. اِمّا قارَیْانْگدا، اِلرینْگی اوزادپ دورانسینگ، سَنی باشْغا بیر ییلینگی قوشاپ برپ، ایسلَمین یرینگه اَلپ گیدِر» دیدی. ۱۹ عیسی بولاری پطرسینگ نهیلی اُلوم